

แผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านปิน

เอกสารวิชาการ
สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 7

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กันยายน 2564

แผนการใช้ที่ดิน
ตำบลบ้านปิน
อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

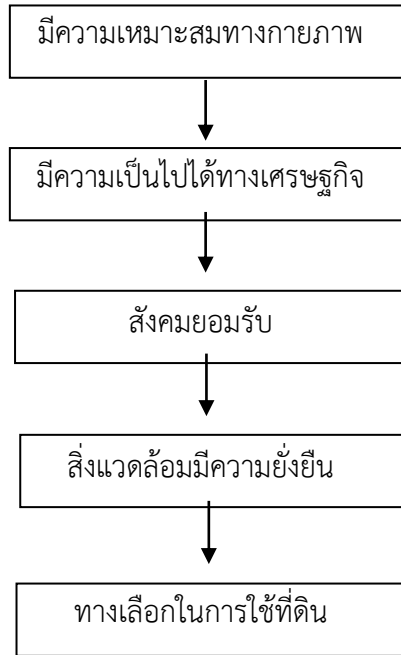
สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๗

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กันยายน ๒๕๖๔

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ

2564

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
สารบัญกรอบ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-4
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-1
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-1
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-5
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-9
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-13
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-5
3.3 ทรัพยากรดิน	3-9
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-9
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	6-2
6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-4
6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-5
6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-16
6.6 การจัดการความเสี่ยง	6-17
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-1
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-3
7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-4
7.6 ระยะเวลาดำเนินการ	7-7
เอกสารอ้างอิง	อ1
ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ 1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้	ผ1-1
ภาคผนวกที่ 2 ทางเลือกในการลดพื้นที่ปลูกยางพารา	ผ2-1
ภาคผนวกที่ 3 รายชื่อเกษตรกรที่ได้รับการขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตประทาน	ผ3-1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ปี 2532-2561	2-7
2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	2-10
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ปี 2564	2-13
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ปี 2562	2-14
2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ปี 2561	2-16
2-6 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ปี 2561	2-19
3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย	3-1
3-2 บ่อบาดาล ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	3-5
3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	3-11
3-4 สมบัติดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	3-13
3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	3-17
4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	4-4
5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	5-5
6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	6-2
6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	6-5
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2563	7-9
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-11
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา แผน 5 ปี (พ.ศ. 2563-2567)	7-12

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	2-2
2-2	ความลาดชัน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	2-3
2-3	ภูมิประเทศ ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	2-4
2-4	เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดพะเยา	2-8
2-5	สมมูลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดพะเยา	2-9
2-6	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	2-12
2-7	สัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	2-14
2-8	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ปี 2562	2-20
3-1	ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	3-2
3-2	การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	3-3
3-3	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	3-4
3-4	ทรัพยากรน้ำ ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	3-6
3-5	อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	3-7
3-6	ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	3-15
3-7	ทรัพยากรดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	3-16
3-8	การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	3-18
4-1	โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	4-5
4-2	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	4-8
4-3	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	4-10
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	6-15
6-2	ระบบการปลูกพืชตามแผนตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	6-16
7-1	ระบบการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	7-6
7-2	ลำนน้ำสาขาต่างๆ	7-8

บทนำ

บทที่ 1

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ได้มีการบัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น สถานีพัฒนาที่ดินแพร่ จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2563 - 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลหรือแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดำเนินการ)

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดินรายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สสำรวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณ หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่าง ๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“**ที่ดิน**” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“**ที่ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1974)

“**ที่ดิน**” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียว แต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“ดิน” หมายความรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่าง ๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่คำจุนการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่าง ๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขบวนการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก เป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา, 2551)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ได้ให้ความหมายของการวางแผนการใช้ที่ดินว่าเป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางการลงทุน แนวทางของการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่าง ๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB , 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใด ๆ ที่มุ่งให้เกิดการระงับป้องกัน รักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของ ดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ ที่ดินในการเกษตรกรรม

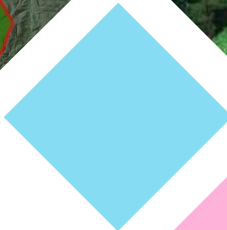
1.6 คำสำคัญ

“ดินดี น้ำสมบูรณ์”

ข้อมูลทั่วไป

บทที่ 2

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองพะเยา มีเนื้อที่ 67.40 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 42,126 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังรูปที่ 2-1

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลคือเวียง และตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบ้านร่อง อำเภองาว จังหวัดลำปาง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลหนองหล่ม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลจำปาหวาย อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

ตำบลบ้านปินมีถนนสายหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1251 ทางหลวงชนบท พย. 4017 และ ถนน อบจ. พย. 3075 (บ้านหนองหล่ม-บ้านปิยะพัฒนา) (สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม, 2559)

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านสบจ้อม

หมู่ที่ 6 บ้านม่อนผาคำ

หมู่ที่ 2 บ้านจิวหง

หมู่ที่ 7 บ้านบานเย็น

หมู่ที่ 3 บ้านปินใต้

หมู่ที่ 8 บ้านปินพัฒนา

หมู่ที่ 4 บ้านปินเหนือ

หมู่ที่ 9 บ้านปงเสด็จ

หมู่ที่ 5 บ้านจิวงาม

หมู่ที่ 10 บ้านสันติพัฒนา

(กรมการปกครอง, 2552)

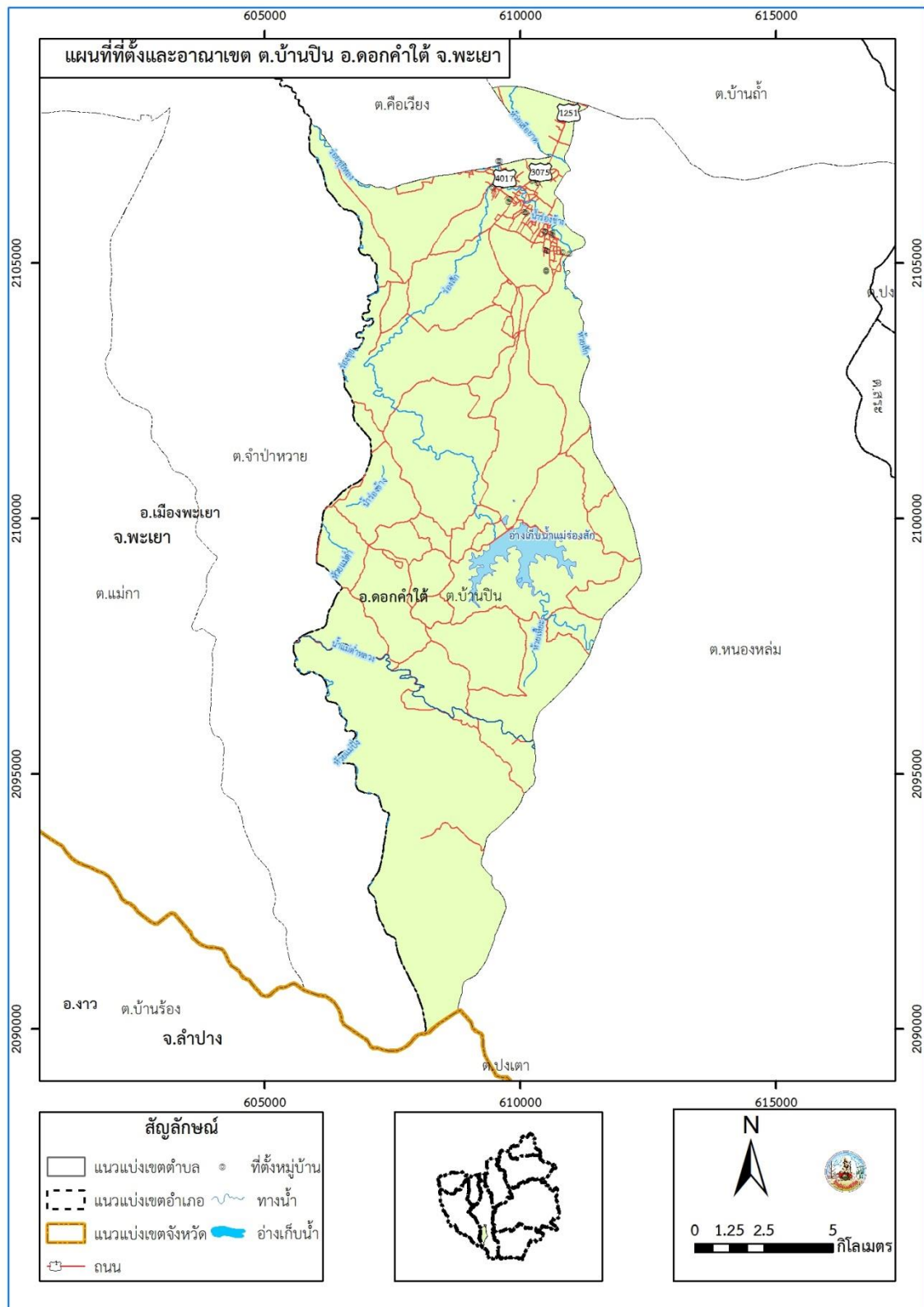
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

ได้รับการจัดตั้งเป็นตำบลประมาณ ปี พ.ศ.2460 โดยขณะนั้นประกอบด้วยหมู่บ้าน 5 หมู่บ้าน คือ บ้านจำไก่ บ้านถ้ำ บ้านหนองหล่ม บ้านเฮี้ย และบ้านปิน เมื่อมีประชากรเพิ่มขึ้นจึงได้แยกตำบลต่าง ๆ กำนันคนแรก คือ ท้าวจุมปู มณีวรรณ (คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปิน, 2559)

2.4 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศมีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบถึงพื้นที่สูงชันมาก โดยส่วนใหญ่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ มีความสูงจากระดับทะเลปานกลาง 412-835 เมตร โดยด้านทิศเหนือของตำบลเป็นที่ราบลุ่ม มีพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ส่วนทางด้านทิศใต้เป็นพื้นที่ต้นน้ำของแม่น้ำแม่ตำหลวงที่ไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของตำบล และด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้เป็นพื้นที่ต้นน้ำของอ่างเก็บน้ำแม่ร่องสัก ที่ไหลไปทางทิศเหนือของตำบล

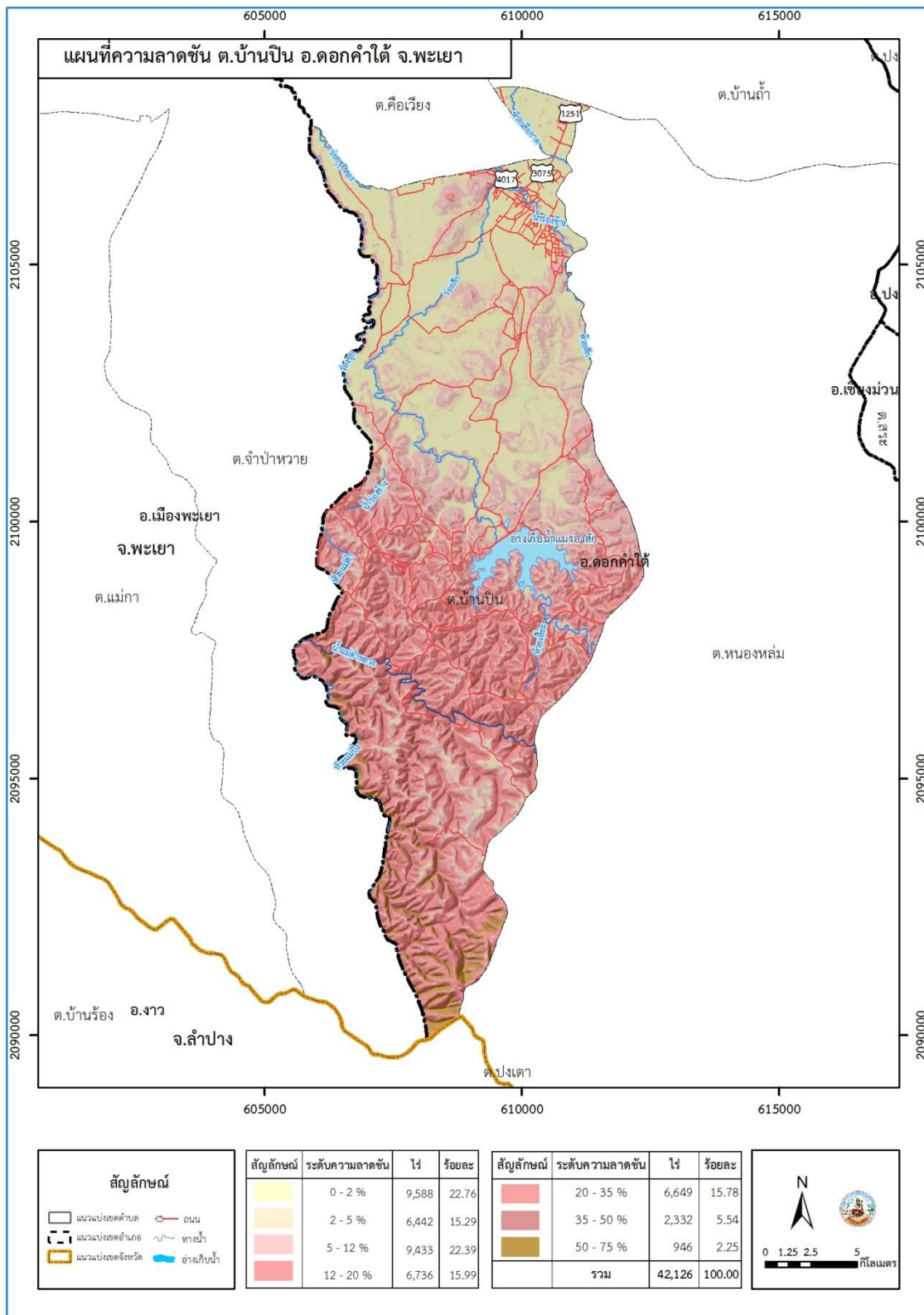
(รูปที่ 2-2 และรูปที่ 2-3)

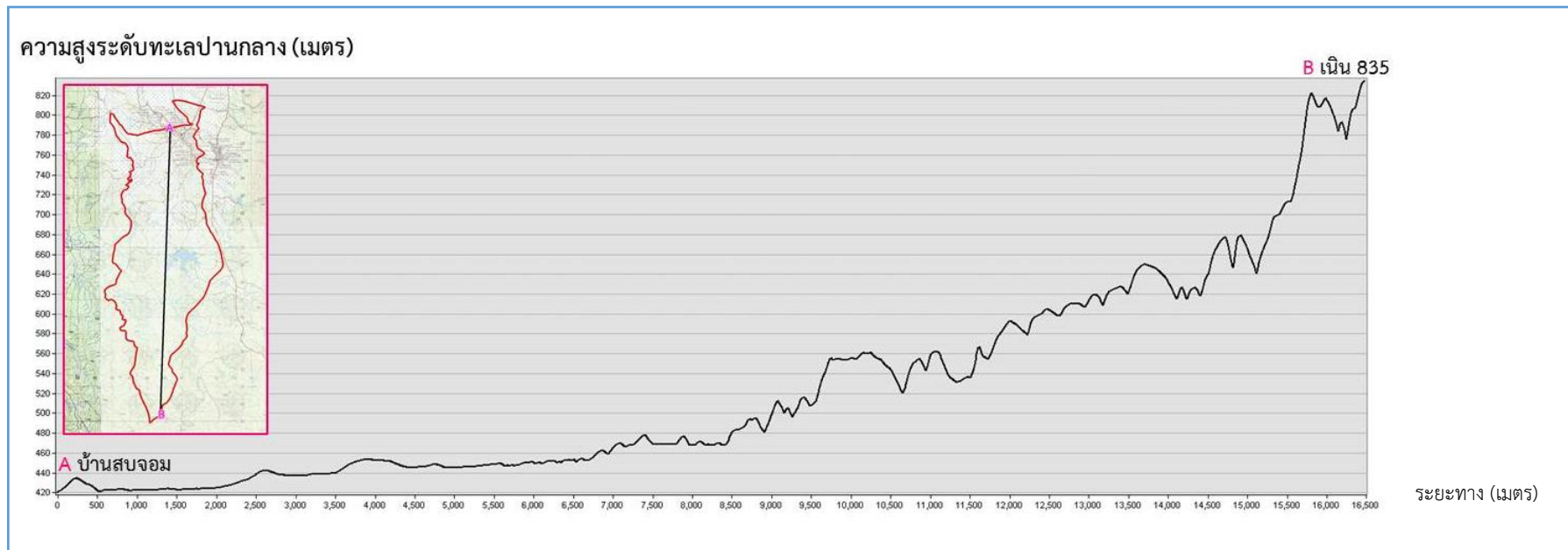
รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

รูปที่ 2-2 ความลาดชัน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

รูปที่ 2-3 ภาพตัดขวางสภาพภูมิประเทศ ตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

2.5 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดพะเยา มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 สภาวะอากาศทั่วไป

ลักษณะอากาศของจังหวัดพะเยา ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทย ในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดพะเยามีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป กับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดพะเยามีฝนตกทั่วไป

2.5.2 ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดพะเยา พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนสิงหาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้งแล้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุด คือ เดือนมกราคม

2.5.3 อุณหภูมิ

เนื่องจากจังหวัดพะเยาอยู่ทางภาคเหนือตอนบน พื้นที่ส่วนใหญ่มีภูเขาล้อมรอบ จึงทำให้มีอากาศหนาวเย็นในฤดูหนาว อุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 25.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 31.9 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศร้อนที่สุดในเดือนเมษายน ส่วนในฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 20.4 องศาเซลเซียส

2.5.4 ฝน

บริเวณจังหวัดพะเยามีปริมาณฝนเฉลี่ย 1,162.8 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 115 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนสิงหาคม มีปริมาณฝนเฉลี่ย 211.8 มิลลิเมตร และฝนตกประมาณ 19 วัน จากเส้นชั้นน้ำฝน พบว่า ตำบลบ้านปินมีฝนอยู่ในช่วง 1,100-1,200 มิลลิเมตร

(กรมอุตุนิยมวิทยา, 2562)

2.5.5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561) ณ สถานีอุตุนิยมวิทยาพะเยา ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ETO) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคมถึงปลายเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินไป เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน และช่วงนี้อาจจะเกิดภาวะน้ำท่วมทำให้พืชเสียหายได้ในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจจะเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนมีนาคม (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-4 ถึง รูปที่ 2-5)

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีอุตุนิยมวิทยาพะเยา ปี 2532-2561

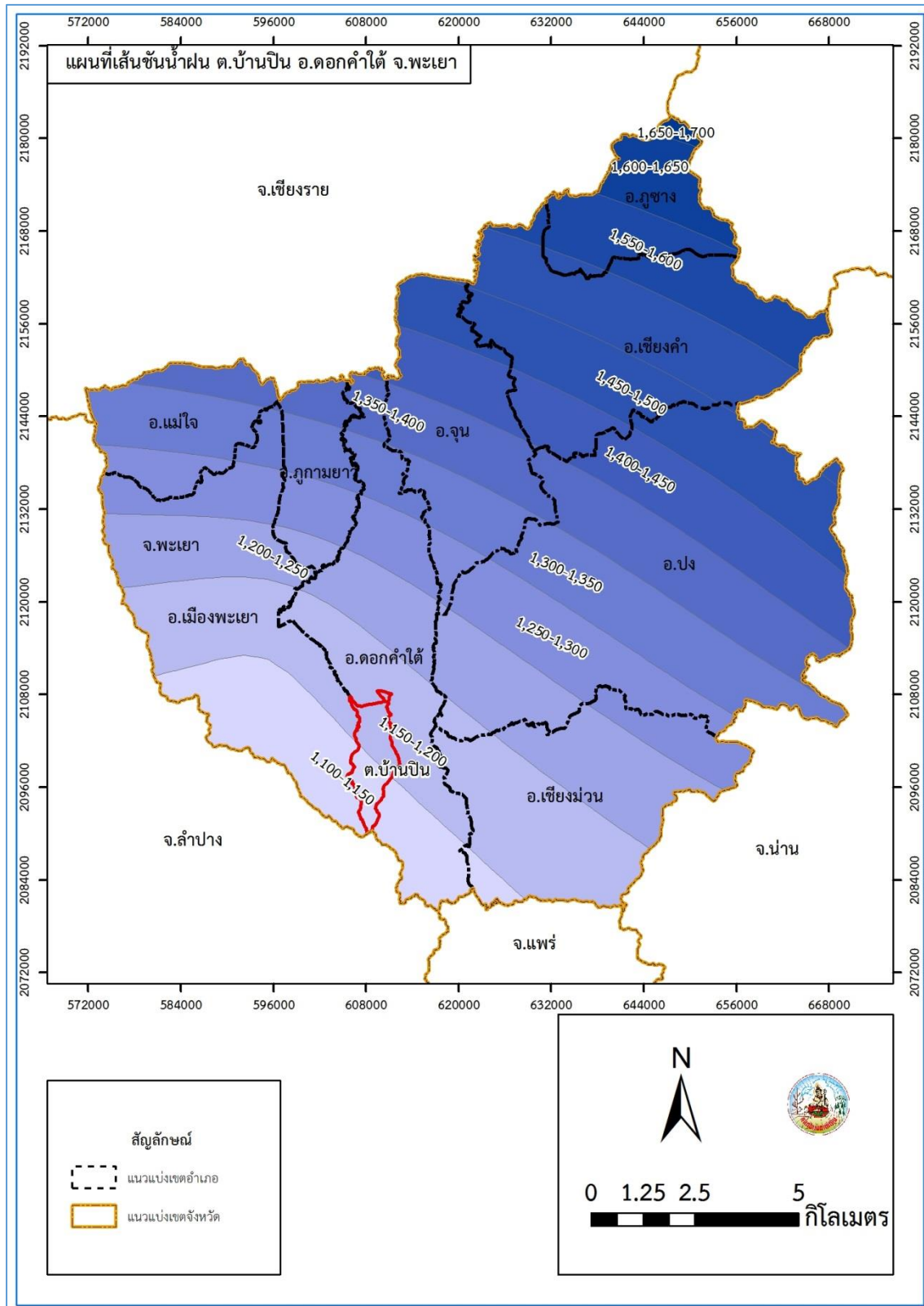
เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	การระเหยและการคายน้ำอ้างอิง (มม.)	Eff.R(mm) ปริมาณฝนใช้การ (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	14.2	29.3	20.7	76.0	14.8	1.9	49.3	14.4
ก.พ.	15.6	32.1	22.9	67.0	8.9	1.5	56.3	8.8
มี.ค.	19.4	34.7	26.4	61.0	35.8	3.6	79.4	33.7
เม.ย.	22.8	35.8	28.5	64.0	81.1	8.2	87.3	70.6
พ.ค.	23.7	33.9	28.0	74.0	180.5	15.5	84.9	128.4
มิ.ย.	24.1	32.9	27.8	77.0	99.0	14.3	83.1	83.3
ก.ค.	23.7	31.9	27.1	81.0	149.9	17.8	80.0	113.9
ส.ค.	23.5	31.5	26.8	83.0	211.8	19.1	74.1	140.0
ก.ย.	23.1	31.6	26.5	84.0	202.4	16.6	64.8	136.9
ต.ค.	21.7	31.1	25.5	84.0	126.2	10.9	59.5	100.7
พ.ย.	18.3	29.9	23.1	82.0	36.1	3.9	51.3	34.0
ธ.ค.	14.9	28.2	20.5	80.0	16.3	1.8	47.4	15.9
เฉลี่ย	20.4	31.9	25.3	76.1	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,162.8	115.1	817.4	880.6

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

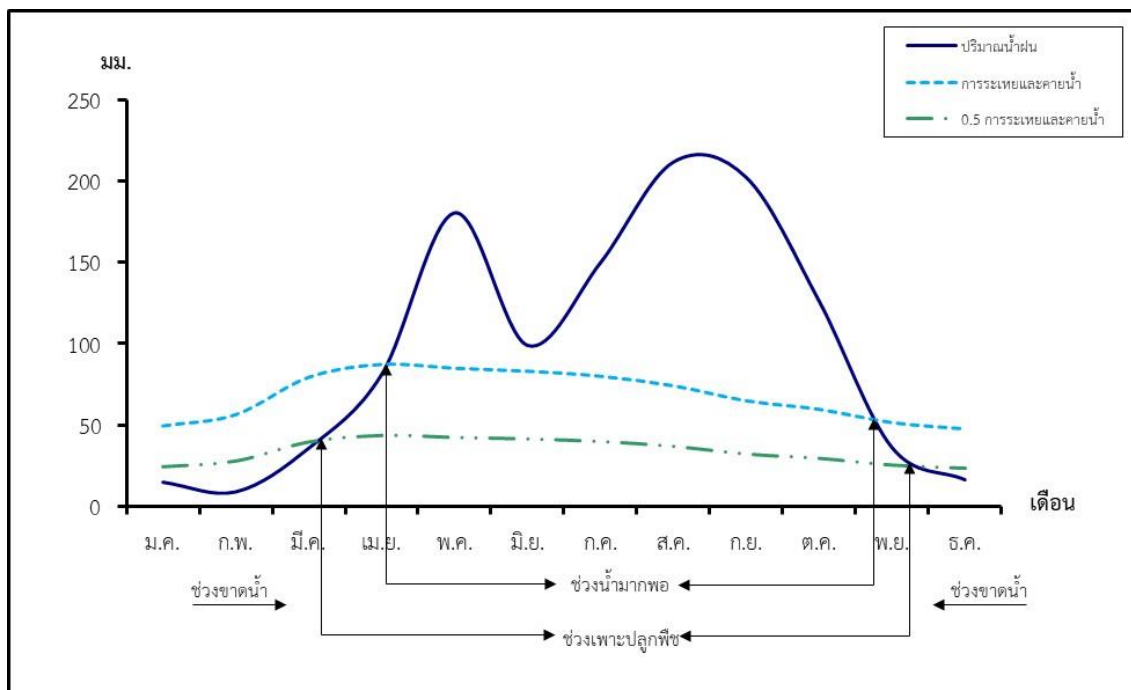
ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

รูปที่ 2-4 เส้นชั้นน้ำฝน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

รูปที่ 2-5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดพะเยา

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2563) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,495 ไร่ หรือร้อยละ 3.55 ของพื้นที่ตำบล
- 2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 28,218 ไร่ หรือร้อยละ 66.97 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1) เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม มีเนื้อที่ 22.00 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ เกษตรผสมผสาน และไร่นาสวนผสม
 - 2.2) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 8,847 ไร่ หรือร้อยละ 21.00 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาร้าง และนาข้าว
 - 2.3) พืชไร่ มีเนื้อที่ 13,751 ไร่ หรือร้อยละ 32.63 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไร่ร้าง ข้าวโพด มันสำปะหลัง ถั่วดำ ถั่วแดง และข้าวไร่
 - 2.4) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 3,254 ไร่ หรือร้อยละ 7.73 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส สัก ไม้ปลูกเพื่อการค้า และจามจุรี
 - 2.5) ไม้ผล มีเนื้อที่ 2,204 ไร่ หรือร้อยละ 5.23 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม ไม้ผลผสม มะม่วง กล้วย มะขาม และลำไย
 - 2.6) พุ่หญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 115 ไร่ หรือร้อยละ 0.27 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก
 - 2.7) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 25 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา
- 3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 9,901 ไร่ หรือร้อยละ 23.51 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู และป่าผลัดใบสมบูรณ์

4) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 899 ไร่ หรือร้อยละ 2.14 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า และบ่อดิน

5) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 1,613 ไร่ หรือร้อยละ 3.83 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน (ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-6)

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

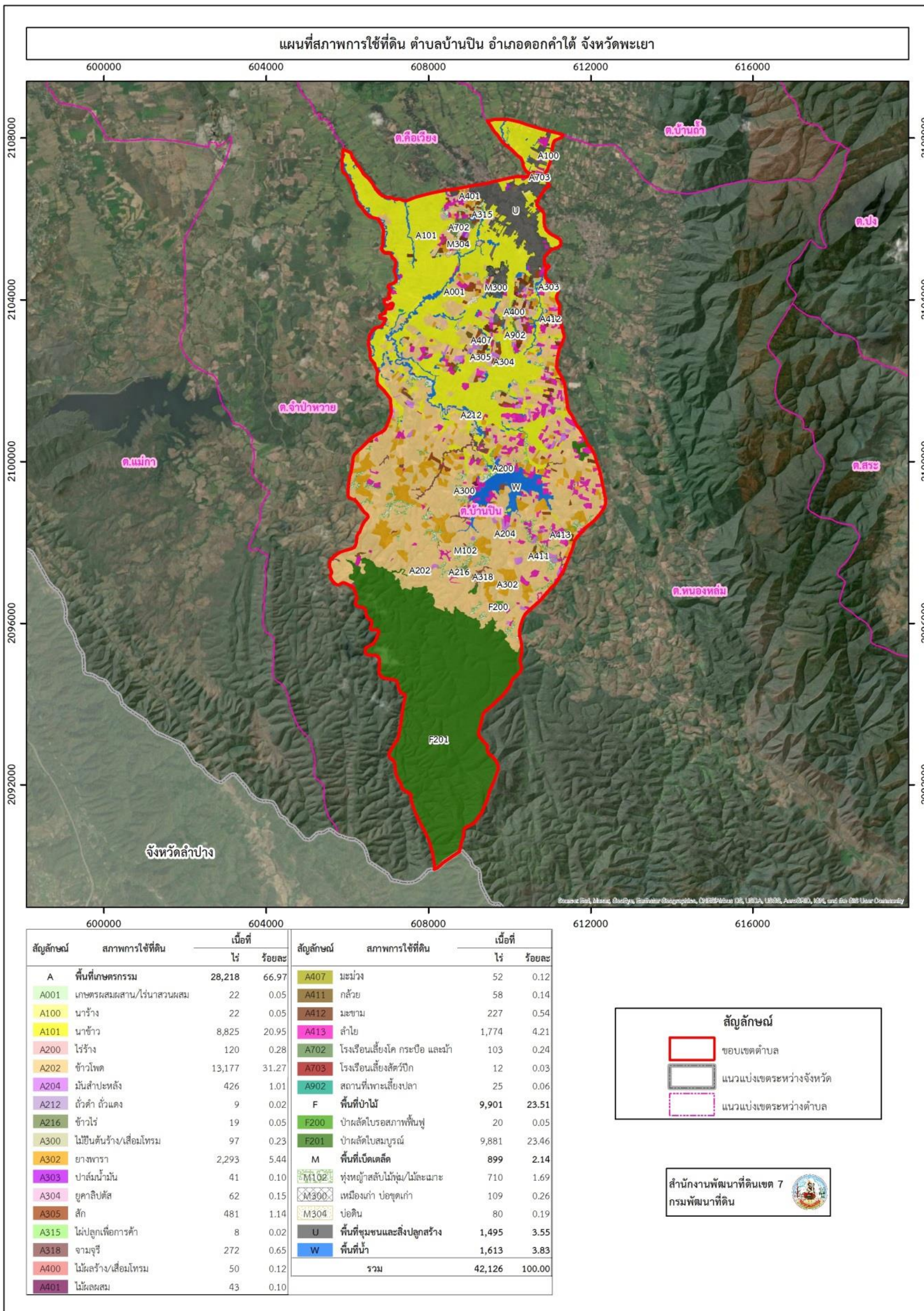
หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,495	3.55
A	พื้นที่เกษตรกรรม	28,218	66.97
A0	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	22	0.05
A001	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	22	0.05
A1	พื้นที่นา	8,847	21
A100	นาร้าง	22	0.05
A101	นาข้าว	8,825	20.95
A2	พืชไร่	13,751	32.63
A200	ไร่ร้าง	120	0.28
A202	ข้าวโพด	13,177	31.27
A204	มันสำปะหลัง	426	1.01
A212	ถั่วดำ ถั่วแดง	9	0.02
A216	ข้าวไร่	19	0.05
A3	ไม้ยืนต้น	3,254	7.73
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	97	0.23
A302	ยางพารา	2,293	5.44
A303	ปาล์มน้ำมัน	41	0.10
A304	ยูคาลิปตัส	62	0.15
A305	สัก	481	1.14
A315	ไม้ปลูกเพื่อการค้า	8	0.02
A318	จามจุรี	272	0.65
A4	ไม้ผล	2,204	5.23
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	50	0.12
A401	ไม้ผลผสม	43	0.10
A407	มะม่วง	52	0.12
A411	กล้วย	58	0.14
A412	มะขาม	227	0.54
A413	ลำไย	1,774	4.21

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา (ต่อ)

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A7	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	115	0.27
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	103	0.24
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	12	0.03
A9	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	25	0.06
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	25	0.06
F	พื้นที่ป่าไม้	9,901	23.51
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	20	0.05
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	9,881	23.46
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	899	2.14
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	710	1.69
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	109	0.26
M304	บ่อดิน	80	0.19
W	พื้นที่น้ำ	1,613	3.83
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		42,126	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2563)

รูปที่ 26 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2563 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลบ้านป็น มีประชากรรวม 5,061 คน แยกเป็นชาย 2,540 คน เป็นหญิง 2,521 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 75.09 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,975 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 944 ครัวเรือน หรือร้อยละ 47.80 เป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และครัวเรือนที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,011 ครัวเรือน หรือร้อยละ 52.20 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4 และรูปที่ 2-7

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ปี 2564

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลบ้านป็น	1,975	2,540	2,521	5,061
หมู่ที่ 1 บ้านสบจ้อม	264	342	342	684
หมู่ที่ 2 บ้านจิวหงก	221	302	321	623
หมู่ที่ 3 บ้านป็นใต้	219	296	283	579
หมู่ที่ 4 บ้านป็นเหนือ	141	203	164	367
หมู่ที่ 5 บ้านจิวงาม	217	175	186	361
หมู่ที่ 6 บ้านม่อนผาคำ	161	230	204	434
หมู่ที่ 7 บ้านบานเย็น	160	197	213	410
หมู่ที่ 8 บ้านป็นพัฒนา	213	286	322	608
หมู่ที่ 9 บ้านปงเสด็จ	217	270	254	524
หมู่ที่ 10 บ้านสันติพัฒนา	162	239	232	471

ที่มา : กรมการปกครอง (2564)

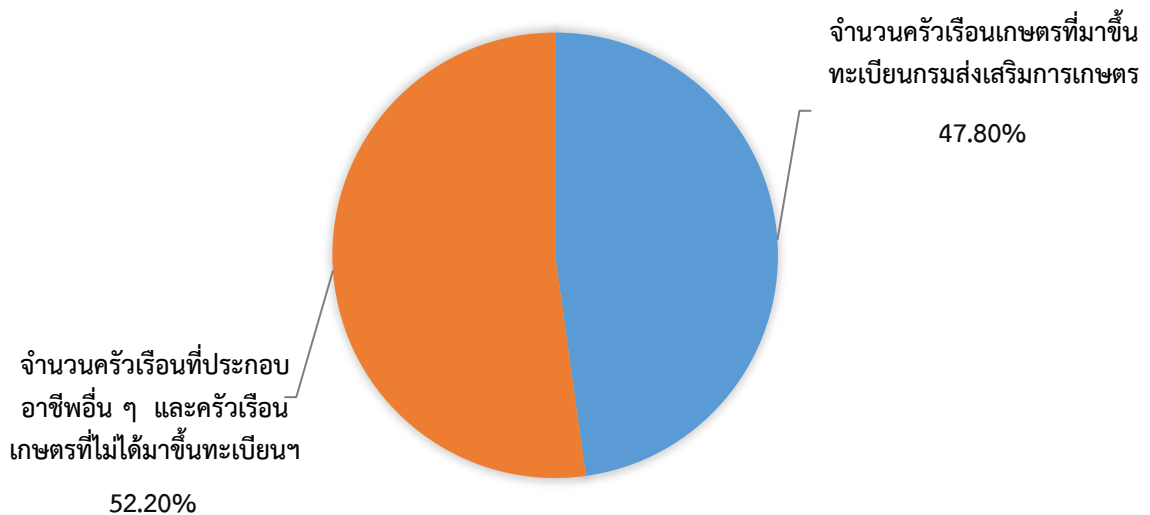

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ปี 2564

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	1,975	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	944	47.80
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	1,031	52.20

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2564)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2564)

รูปที่ 2-7 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

2) สภาพทั่วไป

จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ปี 2561 สภาพทั่วไปของตำบลบ้านปิน ได้แก่ แหล่งน้ำ โครงสร้างพื้นฐาน การประกอบอาชีพ สถานที่สำคัญ การคมนาคมขนส่ง ตำบลบ้านปิน มีถนนสายหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1251 ทางหลวงชนบท พย. 4017 และ ถนน อบจ. พย. 3075 (บ้านหนองหล่ม-บ้านปิยะพัฒนา) การไฟฟ้าจัดให้มีไฟฟ้าสาธารณะภายในหมู่บ้านเพื่อทำให้เกิดแสงสว่างเพื่อสะดวกในการเดินทางและลดอุบัติเหตุ ลดปัญหาอาชญากรรม รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตำบลบ้านปิน มีไฟฟ้าเข้าถึงทุกหมู่บ้าน จำนวน 10 หมู่บ้าน แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกครัวเรือน หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 9 ยังไม่มีไฟฟ้าใช้จำนวน 6 ครัวเรือน เนื่องจากมีการปลูกสร้างบ้านในพื้นที่ทำการเกษตร ห่างไกลจากหมู่บ้าน

3) แหล่งน้ำใช้ในครัวเรือนและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ตำบลบ้านปิน มีแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค เป็นน้ำที่ได้จากน้ำฝน น้ำจากอ่างเก็บน้ำร่องสักและมีการใช้น้ำประหมู่บ้านครบทุกหมู่บ้าน น้ำที่ใช้ในการบริโภค เป็นน้ำที่ได้จากน้ำฝนและน้ำที่ผู้ผลิตผลิตจำหน่าย ซึ่งนำมาจากตำบลใกล้เคียงและจังหวัดใกล้เคียง แต่ยังคงมีบางหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำ ใช้อุปโภค-บริโภค ในช่วงฤดูแล้ง

4) สถาบันการศึกษา โรงเรียนระดับประถมศึกษา 1 แห่ง โรงเรียนขยายโอกาส 1 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2 แห่ง

5) โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 1 แห่ง สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล 1 แห่ง กองทุนหลักประกันสุขภาพ 1 แห่ง มีวัด(มหานิกาย) 4 แห่ง คริสตจักร ไม้ตรี 2 แห่ง ตู๋ยามตำรวจ 1 แห่ง วิทยาสหกิจชุมชน 2 แห่ง

6) สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ในพื้นที่ตำบลบ้านปิน ยังไม่มีแหล่งท่องเที่ยว แต่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปิน ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมให้อ่างเก็บน้ำร่องสัก เป็นแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลวันสงกรานต์

ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ปี 2561

สภาพสังคม	จำนวน (แห่ง)
แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	
อ่างเก็บน้ำร่องสัก	1
ลำน้ำร่องซ่าง	1
สถาบันการศึกษา	
โรงเรียนระดับประถมศึกษา	1
โรงเรียนขยายโอกาส	1
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2
โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน(แห่ง)	
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ	1
สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล	1
วัด (มหานิกาย)	4
คริสตจักรไมตรีจิต/สุข	2
ตุ๊ยามตำรวจ	1
วิสาหกิจชุมชน	2
กองทุนหลักประกันสุขภาพ	1
สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ	
อ่างเก็บน้ำร่องสัก (เทศกาลสงกรานต์)	1

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปิน (2561)

7) หมอเดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอเดินอาสาในตำบลบ้านปินมีจำนวน 13 ราย คือ

1. นายมูล	เรื่อนสอน	หมอเดินอาสาระดับตำบลบ้านปิน
2. นายจันทร์	เผ่าตุ้ย	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้านสบจ้อม
3. นายเสวียง	เผ่ากันทะ	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้านจิวหงก
4. นายสุขแก้ว	ยารังษี	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้านปินใต้
5. นายบรรเลง	แสงเป็ก	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้านปินเหนือ
6. นายนัด	เผ่าตุ่น	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้านจิวงาม
7. นายสมบุรณ์	เผ่าตะใจ	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้านม่อนผาคำ
8. นายจรรยา	ใจหาญ	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้านบานเย็น
9. นายสายชน	ไชยอาษา	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้านปินพัฒนา
10. นายสมจิตร	สมศรี	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้านสันติพัฒนา

(กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

8) การถือครองที่ดิน

ปี 2561 ประชากรตำบลบ้านปินจำนวน 5,103 คน ถือครองที่ดินเฉลี่ยคนละ 5.53 ไร่

9) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของชุมชนส่วนใหญ่ชาวบ้านมีอาชีพหลักคือ ทำการเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำสวน ลำไย มะม่วง มะขาม ทำไร่ ข้าวโพด มันสำปะหลัง ถั่วดำ ถั่วแดง หอมแดง กระเทียม ปลูกไม้ยืนต้น ยางพารา สัก จามจรี ยูคาลิปตัส อาชีพรอง คือ การเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ เลี้ยงโค กระบือ ม้า เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ไก่ เป็ด และสุกร รวมทั้งทำการค้าขาย ชาวบ้านบางส่วนประกอบอาชีพรับจ้างเสริม เช่น กรรมกรหรืองานก่อสร้าง กลุ่มแม่บ้านมีการรวมกลุ่มในชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์หน่อไม้ และกลุ่มผู้สูงอายุทำผลิตภัณฑ์จากรสสาร และวัสดุที่หาได้จากในพื้นที่ เช่น กระบวยตักน้ำ ดอกไม้ประดิษฐ์จากใบยางพารา ไม้กวาดดอกหญ้า เป็นต้น

9.1) การประกอบอาชีพ

ตำบลบ้านปิน เป็นพื้นที่เหมาะทำการเกษตร ประชากรส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และมีอาชีพเสริม

9.1.1) อาชีพทำเกษตรกรรม ได้แก่ ปลูกข้าว ยางพารา ลำไย มะม่วง และมะขาม รองลงมาได้แก่ อาชีพการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โค สุกร ไก่ เลี้ยงปลา กบ และมีอาชีพรับจ้างทั่วไป

9.1.2) ด้านอุตสาหกรรม ตำบลบ้านปินมีอุตสาหกรรมครัวเรือน เช่น กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์หน่อไม้ เครื่องจักสาน ดอกไม้ประดิษฐ์จากใบยางพารา ไม้กวาดดอกหญ้า นอกจากนี้ยังมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กและย่อม ได้แก่ โรงงานรับซื้อข้าวโพด จำนวน 3 แห่ง โรงสีข้าว จำนวน 5 แห่ง และฟาร์มเห็ด จำนวน 2 แห่ง

9.1.3) ด้านการพาณิชย์

ธนาคาร	1	แห่ง	ร้านจำหน่ายทองรูปพรรณ	1	แห่ง
บริษัท	2	แห่ง	ตลาดสด	2	แห่ง
ร้านค้าต่างๆ	21	แห่ง	ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	1	แห่ง

9.2) ด้านแรงงาน

ประชากรส่วนใหญ่จะใช้แรงงานจากคนภายในตำบลเพราะ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นเป็นรับจ้างทั่วไป รับราชการ รับเหมาก่อสร้าง และงานอื่นๆ

9.3) ด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร

แหล่งน้ำทางการเกษตรไม่เพียงพอ ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปินมีแหล่งน้ำที่สำคัญหลายแห่ง คือ อ่างเก็บน้ำร่องสัก และลำน้ำร่องสัก ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่ใช้ในการเพาะปลูก มีพื้นที่หมู่บ้านที่ติดกับเขตพื้นที่ป่าไม้ คือ ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ร่องซุยและป่าแม่ต้า แต่แหล่งน้ำธรรมชาติเหล่านี้ไม่เพียงพอต่อการอุปโภค-บริโภค และการทำการเกษตรของเกษตรกรตำบลบ้านปินในช่วงฤดูแล้ง

9.4) ด้านรายได้-รายจ่าย

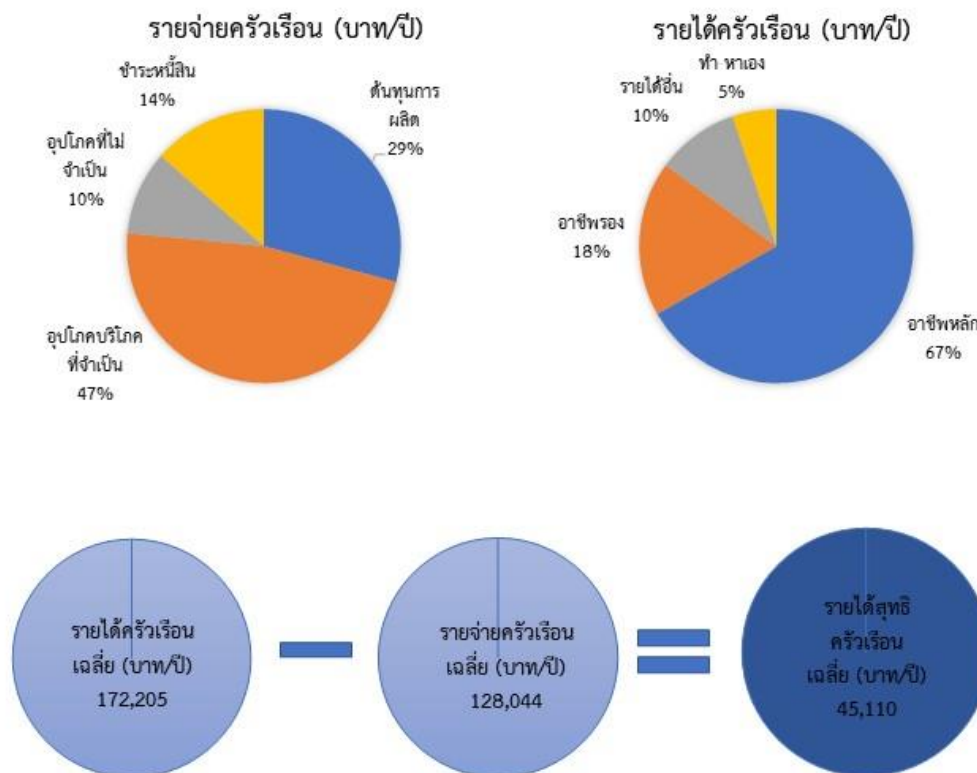
จากข้อมูลพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2562 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 172,205 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 60,681 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 128,044 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 41,954 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 45,110 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 21,163 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-6 และรูปที่ 2-8 (กรมการพัฒนาชุมชน, 2562)

ตารางที่ 2-6 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ปี 2562

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลบ้านป็น	114,974	31,525	16,803	8,902	172,205	60,668	128,044	45,110
หมู่ที่ 1 บ้านสบจ้อม	90,597	35,923	16,919	16,130	159,571	53,403	101,062	33,822
หมู่ที่ 2 บ้านจิวหงก	109,345	29,634	14,864	9,678	163,523	53,747	127,512	41,911
หมู่ที่ 3 บ้านป็นใต้	126,331	35,381	11,260	5,669	178,642	54,837	100,757	30,929
หมู่ที่ 4 บ้านป็นเหนือ	95,662	33,681	23,308	10,204	165,858	56,912	161,582	55,445
หมู่ที่ 5 บ้านจิวงาม	188,551	28,611	20,757	12,787	250,707	102,058	170,385	69,360
หมู่ที่ 6 บ้านม่อนผาคำ	107,517	34,121	18,106	9,163	168,908	59,016	117,483	41,048
หมู่ที่ 7 บ้านบานเย็น	88,552	40,608	17,726	5,887	152,774	62,549	137,113	56,136
หมู่ที่ 8 บ้านป็นพัฒนา	144,508	33,655	15,651	8,736	202,551	67,267	147,462	48,942
หมู่ที่ 9 บ้านปงเสด็จ	97,929	26,220	10,274	6,616	141,041	56,924	105,459	42,563
หมู่ที่ 10 บ้านสันติพัฒนา	112,140	17,540	25,206	2,105	156,991	60,381	141,933	54,589

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2562)

รูปที่ 2-8 รายได้-รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ทรัพยากรธรรมชาติ

บทที่ 3

บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

1) ป่าไม้ตามกฎหมาย ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ร่องขุยและป่าแม่ต๋ำ ในพื้นที่ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีพื้นที่ 32,465 ไร่ ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-1 และรูปที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย

รายชื่อ	ราชกิจจานุเบกษา	เนื้อที่ (ไร่)
ป่าสงวนแห่งชาติ		
ป่าแม่ร่องขุย	เล่ม 80 ตอนที่ 83 วันที่ 20 สิงหาคม 2506	19,764
ป่าแม่ต๋ำ	เล่ม 79 ตอนที่ 115 วันที่ 31 ธันวาคม 2505	12,701

2) ป่าตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่

2.1) การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535)

- เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 4,085 ไร่
- เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 29,403 ไร่

ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-2

2.2) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528)

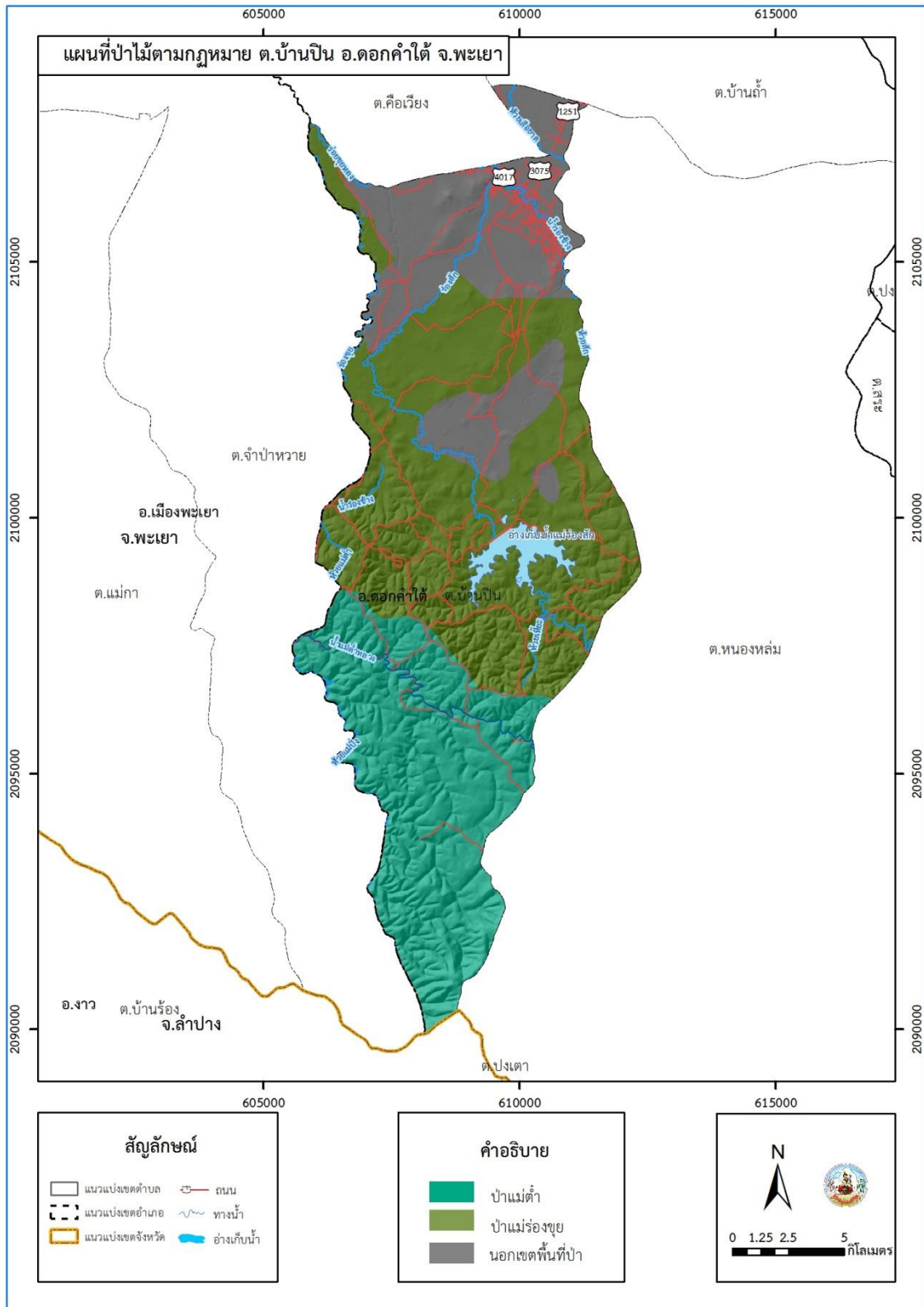
- ชั้นที่ 1A เนื้อที่ 689 ไร่
- ชั้นที่ 2 เนื้อที่ 1,879 ไร่
- ชั้นที่ 3 เนื้อที่ 12,479 ไร่
- ชั้นที่ 4 เนื้อที่ 6,920 ไร่
- ชั้นที่ 5 เนื้อที่ 20,159 ไร่

ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-3

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้น คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

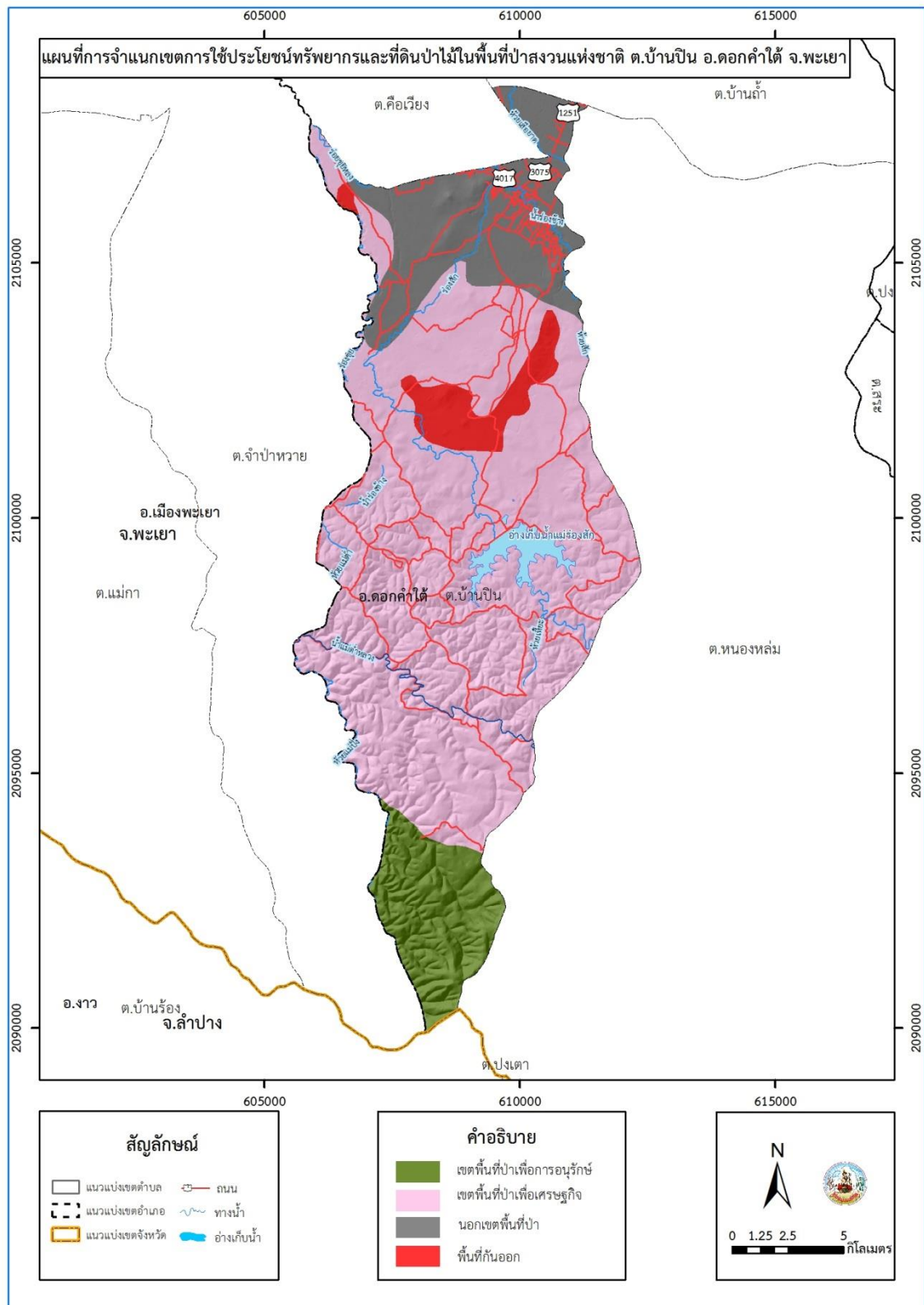
แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

รูปที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

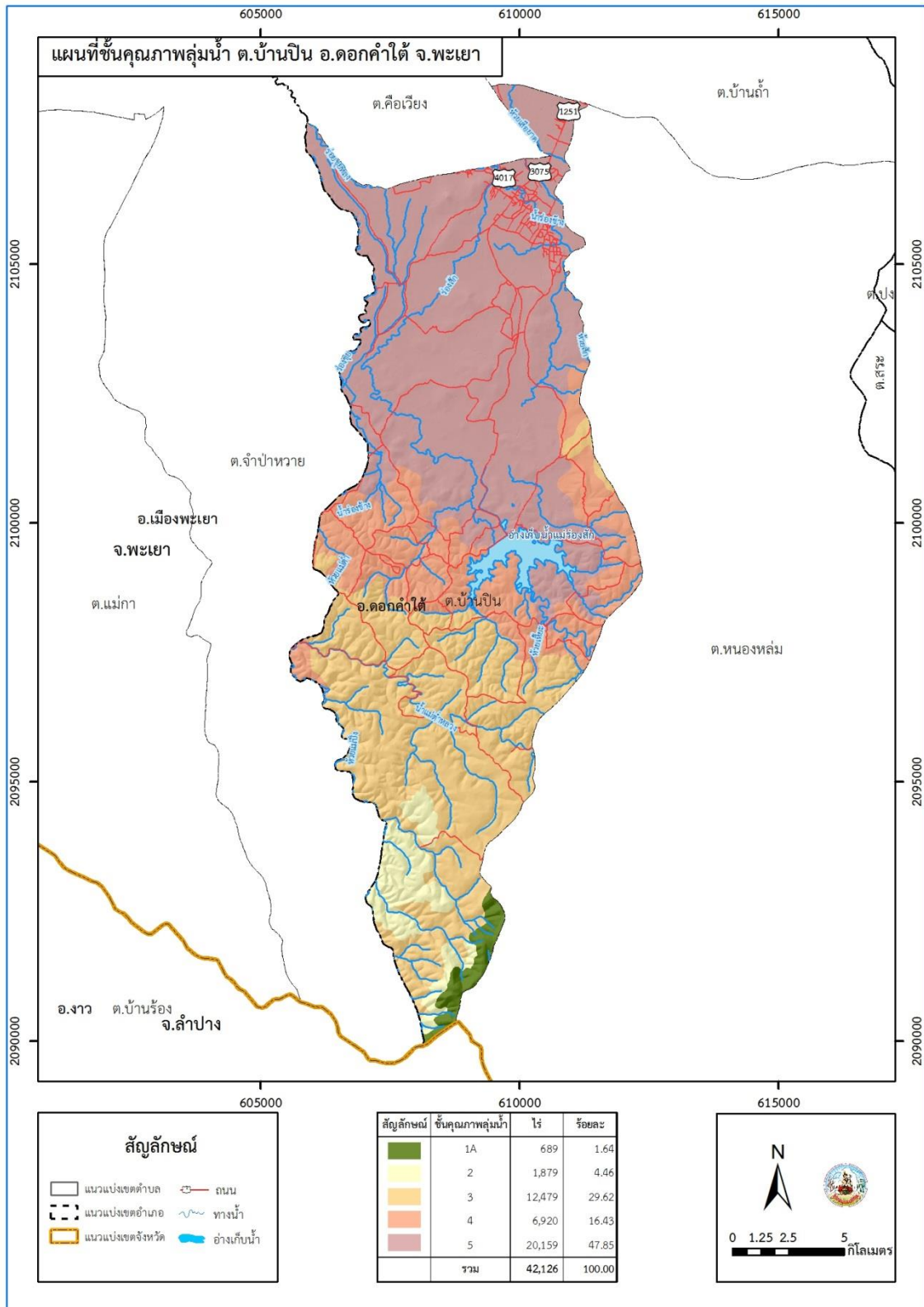
แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

รูปที่ 3-2 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลบ้านปิง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

รูปที่ 3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 น้ำผิวดิน

1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ น้ำแม่ตำหลวง น้ำร่องช้าง แม่น้ำร่องสัก ร่องซุย ร่องซุยหลง ร่องสัก ห้วยแม่ตำ ห้วยแม่ป่ง ห้วยสัก ห้วยเสื่อียด และห้วยเหี้ยะ

2) การพัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำร่องสัก แหล่งน้ำในไร่นา จำนวน 57 บ่อ

3.2.2 น้ำใต้ดิน

ในปัจจุบันมีบ่อบาดาลจำนวน 24 บ่อ ปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้อยู่ในเกณฑ์น้อยกว่า 10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และมีปริมาณสารละลายทั้งหมดที่ละลายได้น้อยกว่า 500 มิลลิกรัมต่อลิตร ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-2 และรูปที่ 3-4 และรูปที่ 3-5

ตารางที่ 3-2 บ่อบาดาล ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ลำดับ	พิกัด		ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ	ความลึกเจาะ (ม.)	ระดับน้ำปกติ (ม.)
	X	Y				
1	608625	2099670	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้	18	6
2	605849	2104807	บ่อเกษตร	ใช้ได้	78	2
3	609808	2106692	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้	57	3
4	609320	2106604	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้	33	3.56
5	609847	2105896	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้	51	7
6	609824	2105894	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้	67.5	5
7	609539	2104103	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้	66	8.2
8	610163	2105500	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้		
9	609773	2104571	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้	60	6
10	609786	2104551	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้	97.5	9.3
11	610331	2105522	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้	36	4.43
12	610533	2105732	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้	27	3.14
13	610651	2105522	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้	100	5
14	611063	2107247	บ่อเกษตร	ใช้ได้	60	8
15	608625	2099670	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้	87	5
16	610570	2102089	บ่อเกษตร	ใช้ได้	72	3
17	610824	2105305	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้	87	15
18	610643	2105239	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้	24	2.74
19	605795	2104394	บ่อเกษตร	ใช้ได้	78	7.5
20	609671	2106379	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้	30	5.4
21	609785	2106330	บ่ออุปกค-ปริกค	ใช้ได้	30	1.53
22	609441	2103269	บ่อเกษตร	ใช้ได้	66	3

ตารางที่ 3-2 บ่อบาดาล ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา (ต่อ)

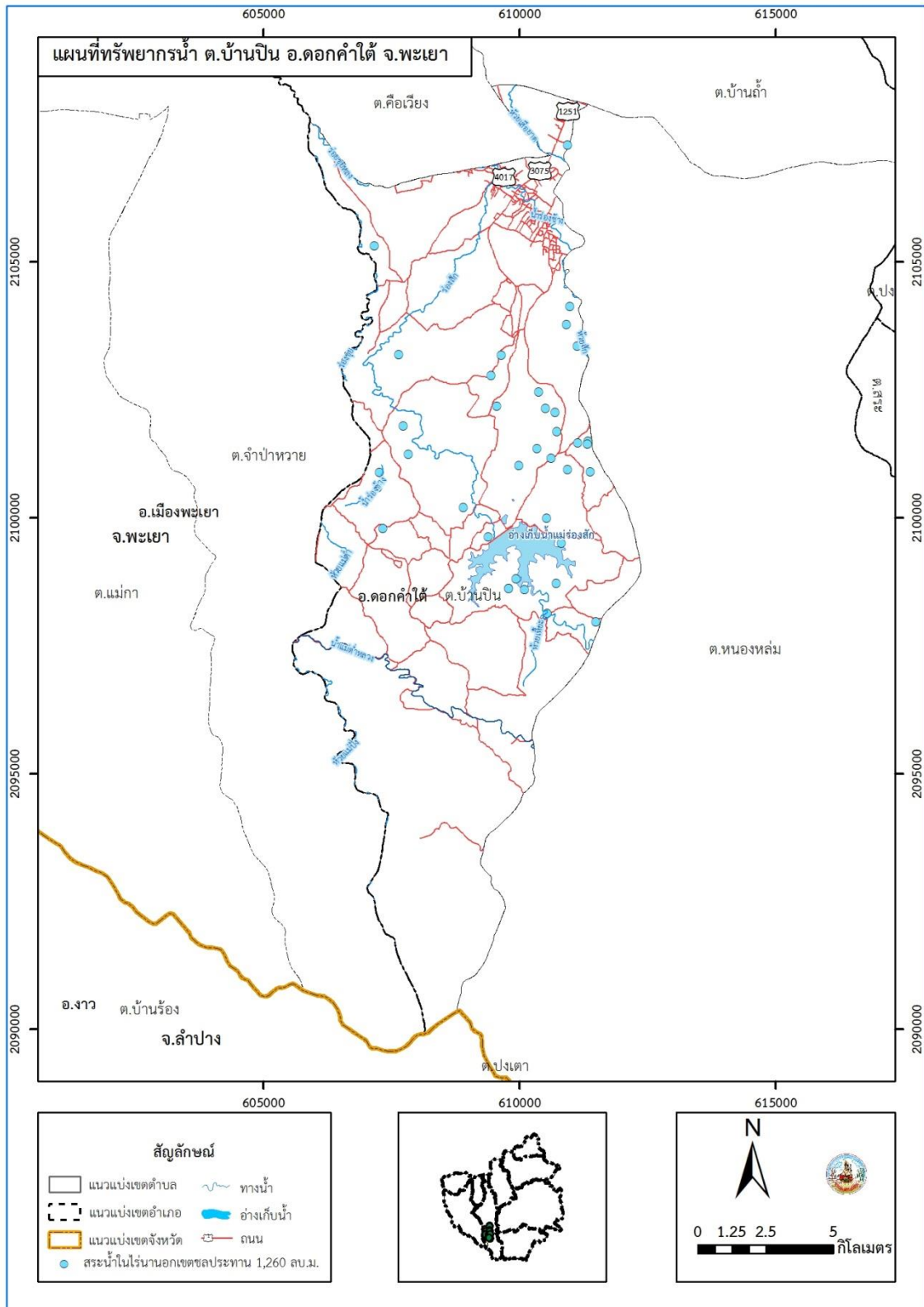
ลำดับ	พิกัด		ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ	ความลึกเจาะ (ม.)	ระดับน้ำปกติ (ม.)
	X	Y				
23	610685	2104854	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้	87	8
24	609860	2099870	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้	84	6

หมายเหตุ: แสดงเฉพาะบ่อบาดาลที่มีข้อมูลสมบูรณ์

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2562)

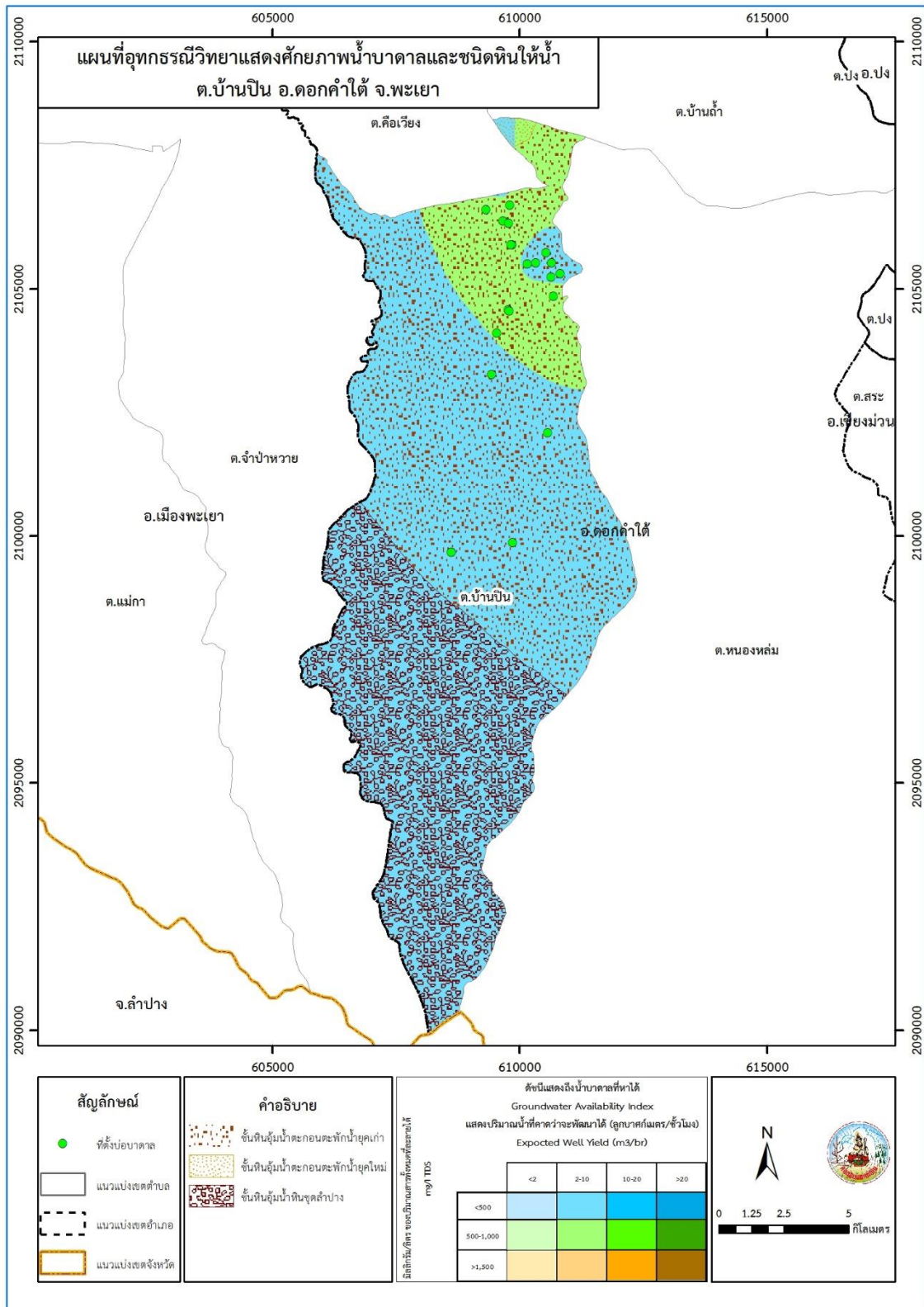
แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

รูปที่ 3-4 ทรัพยากรน้ำ ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

รูปที่ 3-5 อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 สถานภาพทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย

1) ชุดดินลี (Li) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 5,758 ไร่ หรือร้อยละ 13.67 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 4 หน่วยแผนที่ดิน คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Li-gclC : ชุดดินลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 23 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Li-gclC/b : ชุดดินลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีคันทนา มีเนื้อที่ 20 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD : ชุดดินลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,646 ไร่ หรือร้อยละ 11.03 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Li-gclE : ชุดดินลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,069 ไร่ หรือร้อยละ 2.54 ของพื้นที่ตำบล

2) ดินลำปางที่มีศิลาแลงอ่อน (Lp-pic) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 6,498 ไร่ หรือร้อยละ 15.43 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Lp-pic-silA : ดินลำปางที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,184 ไร่ หรือร้อยละ 14.68 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Lp-pic-silA/rb : ดินลำปางที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการยกร่อง มีเนื้อที่ 314 ไร่ หรือร้อยละ 0.75 ของพื้นที่ตำบล

3) ชุดดินแม่แตง (Mt) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 3,855 ไร่ หรือร้อยละ 9.15 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 4 หน่วยแผนที่ดิน คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Mt-clB : ชุดดินแม่แตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,609 ไร่ หรือร้อยละ 6.19 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Mt-clB/b : ชุดดินแม่แตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีคันทนา มีเนื้อที่ 535 ไร่ หรือร้อยละ 1.27 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Mt-clC : ชุดดินแม่แตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 678 ไร่ หรือร้อยละ 1.61 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Mt-clC/b : ชุดดินแม่แตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีคันทนา มีเนื้อที่ 33 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของพื้นที่ตำบล

4) ชุดดินสุโขทัย (Skt) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 2,727 ไร่ หรือร้อยละ 6.47 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Skt-sic1A : ชุดดินสุโขทัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,676 ไร่ หรือร้อยละ 6.35 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Skt-sic1A/rb : ชุดดินสุโขทัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการยกร่อง มีเนื้อที่ 51 ไร่ หรือร้อยละ 0.12 ของพื้นที่ตำบล

5) ชุดดินวังสะพุง (Ws) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลูกคลื่นลอนชัน มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 3,877 ไร่ หรือร้อยละ 9.20 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 3 หน่วยแผนที่ดิน คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ws-clC : ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,442 ไร่ หรือร้อยละ 3.42 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Ws-clC/b : ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีคันทา มีเนื้อที่ 149 ไร่ หรือร้อยละ 0.35 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Ws-clD : ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,286 ไร่ หรือร้อยละ 5.43 ของพื้นที่ตำบล

6) ดินวังสะพุงที่ดินลึกมาก (Ws-vd) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 1,437 ไร่ หรือร้อยละ 3.41 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ws-vd-clB : ดินวังสะพุงที่ดินลึกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,260 ไร่ หรือร้อยละ 2.99 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Ws-vd-clB/b : ดินวังสะพุงที่ดินลึกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีคันทา มีเนื้อที่ 177 ไร่ หรือร้อยละ 0.42 ของพื้นที่ตำบล

7) หน่วยแผนที่ดิน SC : พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่สูงชันถึงสูงชันมากที่สุด มีเนื้อที่ 14,866 ไร่ หรือร้อยละ 35.29 ของพื้นที่ตำบล

8) หน่วยแผนที่ดิน U : พื้นที่ชุ่มชื้นและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 1,495 ไร่ หรือร้อยละ 3.55 ของพื้นที่ตำบล

9) หน่วยแผนที่ดิน W : พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 1,613 ไร่ หรือร้อยละ 3.83 ของพื้นที่ตำบล

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-3 ถึง 3-4 และรูปที่ 3-6 ถึง 3-7

ตารางที่ 3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

หน่วย แผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
1. Li-gclC	ชุดดินลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	23	0.05
2. Li-gclC/b	ชุดดินลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีคันทนา	20	0.05
3. Li-gclD	ชุดดินลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์	4,646	11.03
4. Li-gclE	ชุดดินลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์	1,069	2.54
5. Lp-pic-silA	ดินลำปางที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	6,184	14.68
6. Lp-pic-silA/rb	ดินลำปางที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการยกร่อง	314	0.75
7. Mt-clB	ชุดดินแม่แตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	2,609	6.19
8. Mt-clB/b	ชุดดินแม่แตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีคันทนา	535	1.27
9. Mt-clC	ชุดดินแม่แตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	678	1.61
10. Mt-clC/b	ชุดดินแม่แตง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีคันทนา	33	0.08
11. Skt-sic1A	ชุดดินสุโขทัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	2,676	6.35
12. Skt-sic1A/rb	ชุดดินสุโขทัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีการยกร่อง	51	0.12
13. Ws-clC	ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	1,442	3.42
14. Ws-clC/b	ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีคันทนา	149	0.35
15. Ws-clD	ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์	2,286	5.43

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ตารางที่ 3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา(ต่อ)

หน่วย แผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
16. Ws-vd-clB	ดินว่างสะพุงที่ดินลึกลึกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	1,260	2.99
17. Ws-vd-clB/b	ดินว่างสะพุงที่ดินลึกลึกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีคันทนา	177	0.42
18. SC	พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	14,866	35.29
19. U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,495	3.55
20. W	พื้นที่น้ำ	1,613	3.83
รวม		42,126	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2563)

ตารางที่ 3-4 สมบัติดิน ตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

หน่วยแผนที่	ความลาดชัน (%)	ความลึก (cm)	การระบายน้ำ	เนื้อดิน		pH		BS	ความอุดม สมบูรณ์	เนื้อที่	
				บน	ล่าง	บน	ล่าง			ไร่	ร้อยละ
1. Li-gclC	5-12	25-50	ดี	gcl	vgc	5.5-7.0	5.5-6.5	35-75	ปานกลาง	23	0.05
2. Li-gclC/b	5-12	25-50	ดี	gcl	vgc	5.5-7.0	5.5-6.5	35-75	ปานกลาง	20	0.05
3. Li-gclD	12-20	25-50	ดี	gcl	vgc	5.5-7.0	5.5-6.5	35-75	ปานกลาง	4,646	11.03
4. Li-gclE	20-35	25-50	ดี	gcl	vgc	5.5-7.0	5.5-6.5	35-75	ปานกลาง	1,069	2.54
5. Lp-pic-silA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	sil	sicl	5.5-6.5	4.5-6.5	35-75	ต่ำ	6,184	14.68
6. Lp-pic-silA/rb	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	sil	sicl	5.5-6.5	4.5-6.5	35-75	ต่ำ	314	0.75
7. Mt-clB	2-5	>150	ดี	cl	c	5.5-6.5	4.5-5.5	<35	ต่ำ	2,609	6.19
8. Mt-clB/b	2-5	>150	ดี	cl	c	5.5-6.5	4.5-5.5	<35	ต่ำ	535	1.27
9. Mt-clC	5-12	>150	ดี	cl	c	5.5-6.5	4.5-5.5	<35	ต่ำ	678	1.61
10. Mt-clC/b	5-12	>150	ดี	cl	c	5.5-6.5	4.5-5.5	<35	ต่ำ	33	0.08
11. Skt-siclA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	sicl	sic	5.0-6.5	4.5-5.5	35-75	ต่ำ	2,676	6.35
12. Skt-siclA/rb	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	sicl	sic	5.0-6.5	4.5-5.5	35-75	ต่ำ	51	0.12
13. Ws-clC	5-12	50-100	ดี	cl	c/Cr	6.0-7.0	5.5-7.0	35-75	ปานกลาง	1,442	3.42
14. Ws-clC/b	5-12	50-100	ดี	cl	c/Cr	6.0-7.0	5.5-7.0	35-75	ปานกลาง	149	0.35
15. Ws-clD	12-20	50-100	ดี	cl	c/Cr	6.0-7.0	5.5-7.0	35-75	ปานกลาง	2,286	5.43
16. Ws-vd-clB	2-5	>150	ดี	cl	c	6.0-7.0	5.5-7.0	35-75	ปานกลาง	1,260	2.99
17. Ws-vd-clB/b	2-5	>150	ดี	cl	c	6.0-7.0	5.5-7.0	35-75	ปานกลาง	177	0.42
18. SC	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14,866	35.29

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

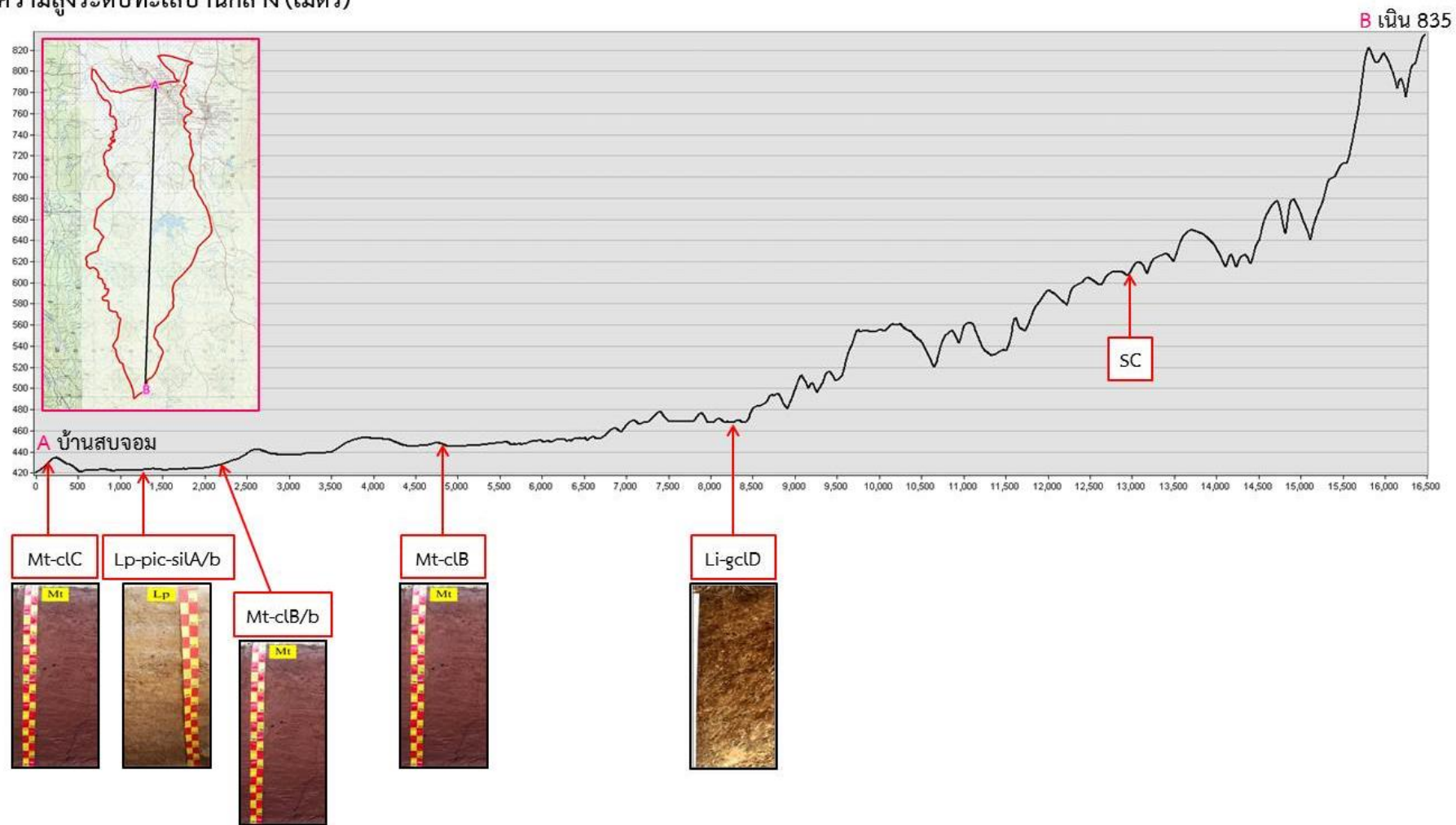
ตารางที่ 3-4 สมบัติดิน ตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา(ต่อ)

หน่วยแผนที่	ความลาดชัน (%)	ความลึก	การระบายน้ำ	เนื้อดิน		pH		BS	ความอุดม	เนื้อที่	
		(cm)		บน	ล่าง	บน	ล่าง		สมบูรณ์	ไร่	ร้อยละ
19. U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,495	3.55
20. W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,613	3.83
รวมเนื้อที่ทั้งหมด										42,126	100.00

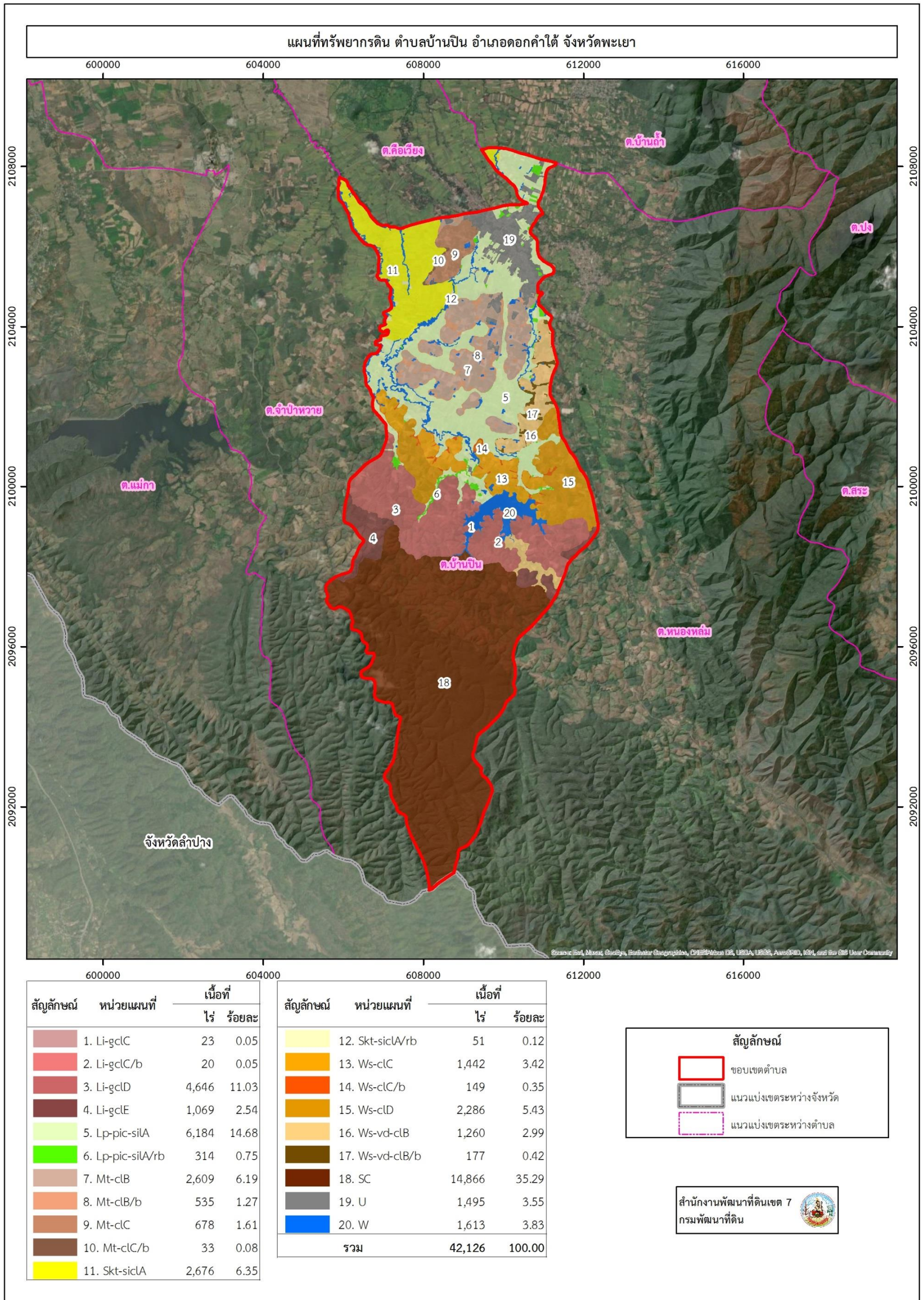
ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2563)

ความสูงระดับทะเลปานกลาง (เมตร)

รูปที่ 3-6 ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

รูปที่ 3-7 ทรัพยากรดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

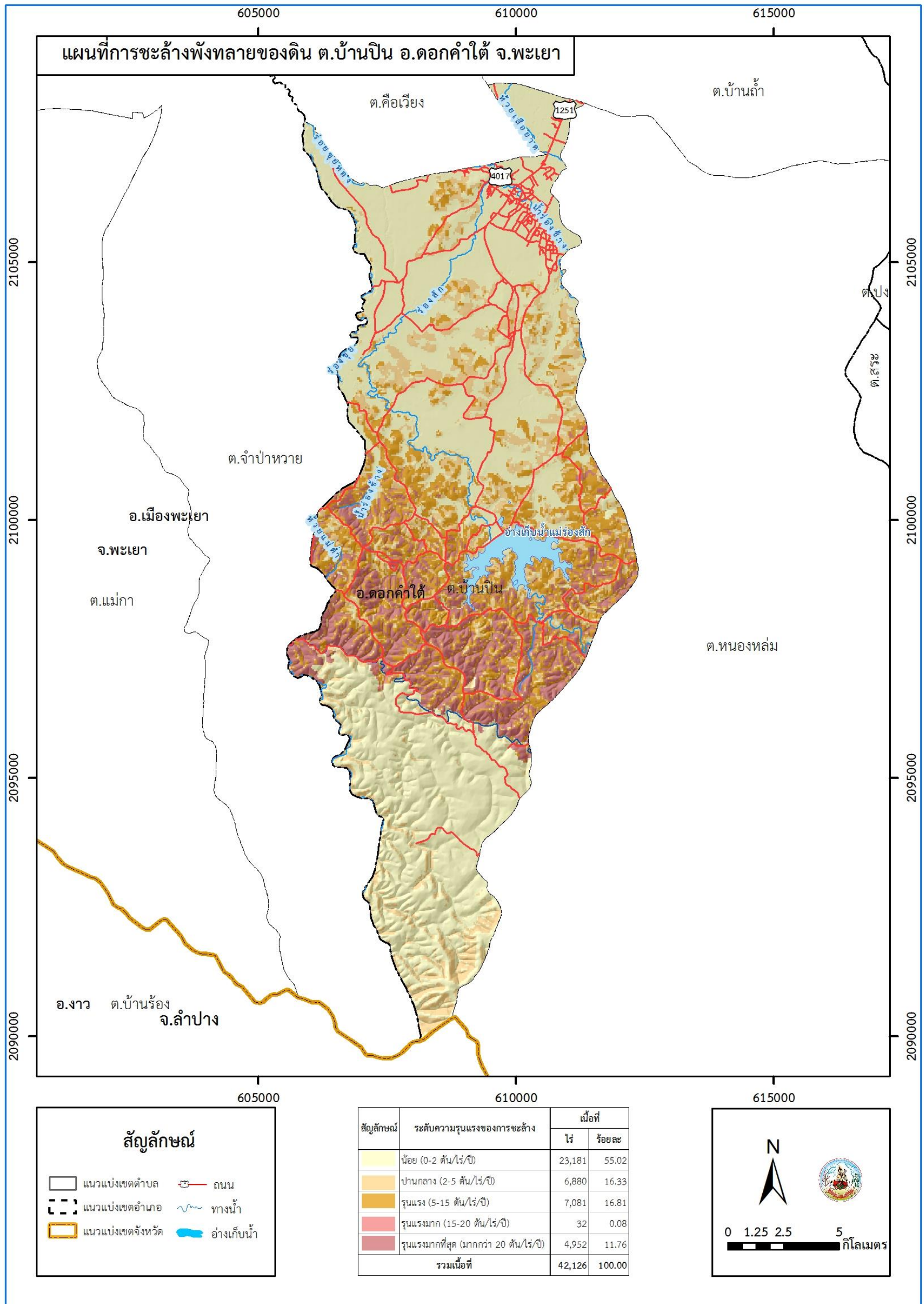

3.3.2 การชะล้างพังทลายของดิน

จากการประเมินการชะล้างพังทลายของดินโดยใช้สมการการสูญเสียดินสากล (Universal Soil Loss Equation; USLE) ตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีการชะล้างพังทลายของดินดังรายละเอียดในตารางที่ 3-5 และรูปที่ 3-8

ตารางที่ 3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

การชะล้างพังทลายของดิน	การสูญเสียดิน (ตัน/ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
น้อย (0-2 ตัน/ไร่/ปี)	-	23,181	55.02
ปานกลาง (2-5 ตัน/ไร่/ปี)	13,760	6,880	16.33
รุนแรง (5-15 ตัน/ไร่/ปี)	35,405	7,081	16.81
รุนแรงมาก 15-20 ตัน/ไร่/ปี)	480	32	0.08
รุนแรงมากที่สุด (>20 ตัน/ไร่/ปี)	99,040	4,952	11.76
รวม	148,685	42,126	100.00

รูปที่ 3-8 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

กระบวนการมีส่วนร่วม ของชุมชน

บทที่ 4

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลบ้านปิน คือ

- 1) ขาดแคลนน้ำ
- 2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3) กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน
- 4) โรคและแมลงศัตรูพืช

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปิน มีความต้องการ 3 ประการ คือ

- 1) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 2) แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน
- 3) ต้องการกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน

1) กรณีการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลบ้านปิน คือ บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

อนึ่ง บ่อน้ำในไร่นา มิได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนา แต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำในไร่นา จากการตรวจสอบบ่อน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีจำนวน 57 บ่อ (ตารางที่ 4-1 และรูปที่ 4-1) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่วางแผนในการจัดการดินในเขตการใช้ที่ดิน บริเวณพื้นที่นาข้าวและพื้นที่ปลูกพืชไร่ เป็นโครงการบ่อน้ำในไร่นาเพิ่มเติม หรือขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่

จากการร้องขอของเกษตรกรให้นำน้ำใต้ดินมาใช้ นั้น กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

การที่พื้นที่การเกษตรขาดความชื้นในดินเร็วกว่าปกติหลังฝนทิ้งช่วงนั้น สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือขาดอินทรีย์วัตถุในดินที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้เพื่อการเติบโตของพืช

อย่างไรก็ตาม กรณีปัญหาการขาดแคลนนํานั้นได้มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการ ดังนี้

1.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

1.1.1) โครงการขุดลอกอ่างเก็บน้ำร่องสัก 1 แห่ง

1.1.2) โครงการขุดลอกอ่างห้วยสูง

1.1.3) โครงการขุดลอกลำห้วยร่องสัก

1.1.4) โครงการขุดลอกลำห้วยร่องช้าง

1.1.5) โครงการขุดลอกห้วยร่องขุย

1.1.6) โครงการขุดลอกห้วยเสื่อยาด

1.1.7) โครงการขุดลอกลำห้วยโป่งแะ

1.1.8) โครงการขุดลอกห้วยดอกเข็ม

1.1.9) โครงการขุดลอกห้วยเตื่อ

1.1.10) โครงการผันน้ำแม่ต๋าลงสู่อ่างเก็บน้ำร่องสัก

1.2) การพัฒนาระบบส่งน้ำ

1.2.1) โครงการปรับปรุงคลองส่งน้ำลำห้วยโป่งแะ

1.3) การก่อสร้างฝาย

1.3.1) ก่อสร้างฝายกั้นน้ำห้วยร่องช้าง

1.3.2) ก่อสร้างฝายกั้นน้ำห้วยร่องสัก

1.3.3) ก่อสร้างฝายกั้นน้ำห้วยโป่งแะ

1.3.4) ก่อสร้างฝายกั้นน้ำห้วยดอกเข็ม

1.4) ขุดเจาะบ่อบาดาล

1.5) ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

การดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำดังกล่าวนี้จะมีรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5

2) กรณีการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดินนั้น การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่มีรายละเอียดดังนี้

น้อย เนื้อที่ 23,181 ไร่ (55.02%)

ปานกลาง เนื้อที่ 6,880 ไร่ (16.33%)

รุนแรง เนื้อที่ 7,081 ไร่ (16.81%)

รุนแรงมาก เนื้อที่ 32 ไร่ (0.08%)

รุนแรงมากที่สุด เนื้อที่ 4,952 ไร่ (11.76%)

เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินดังกล่าว มีความจำเป็นต้องจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

ในส่วนของคุณภาพดินนั้น จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลบ้านปินพบว่า

- ปฏิกริยาของดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพให้เป็นกลาง
- คุณภาพดินต่ำ ธาตุอาหารที่สำคัญ คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ควรได้รับการปรับปรุง

3) กรณีความต้องการกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินนั้น ควรจะเป็นภาระหน้าที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

อนึ่งในกรณีของราษฎรที่ทำกินอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ร่องซุยและป่าแม่ต๋ำนั้น ได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 ผ่อนปรนให้เป็นที่ดินทำกิน โดยมีรายละเอียดในภาคผนวกที่ 1

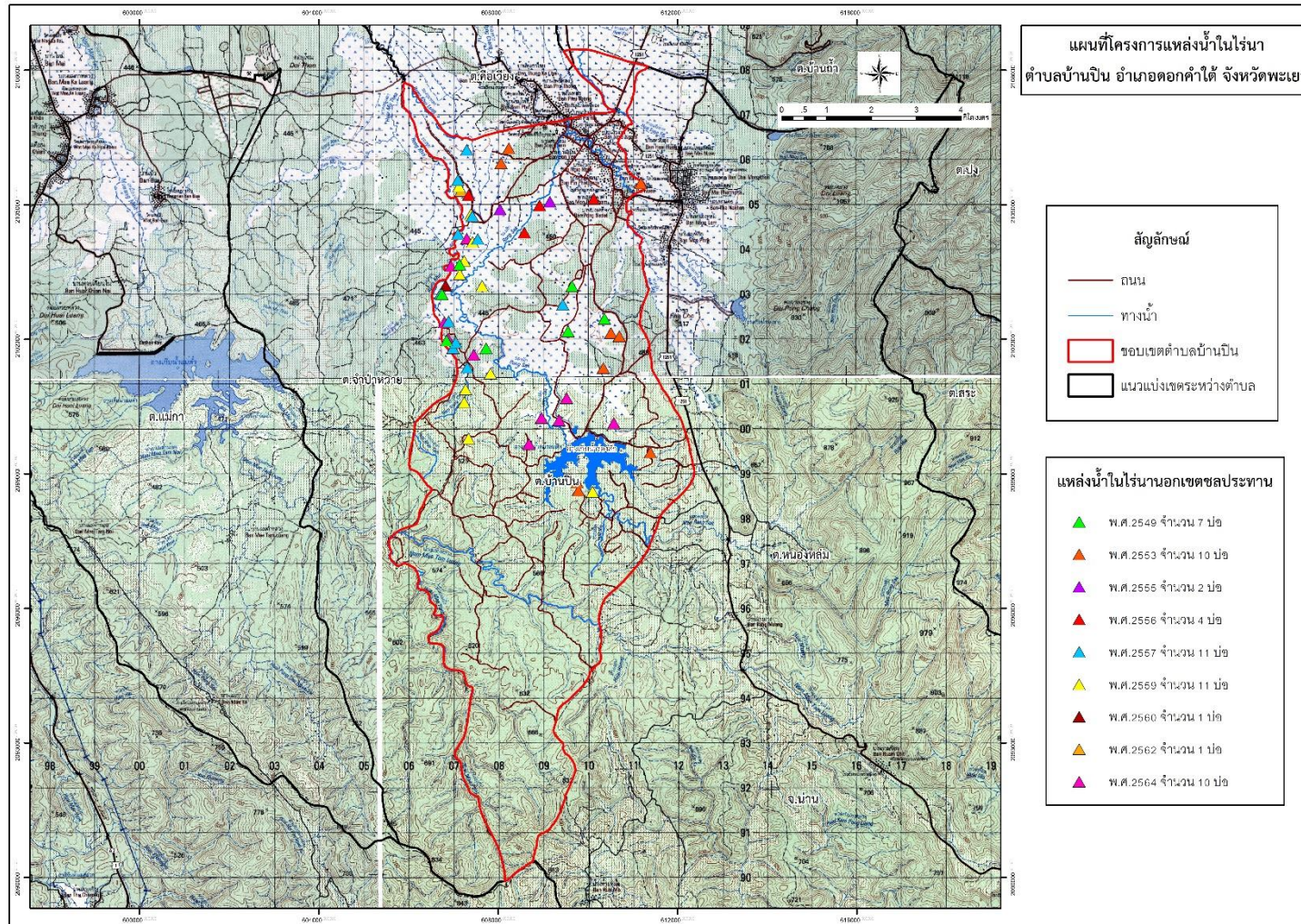

ตารางที่ 4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2549	7
2553	10
2555	2
2556	4
2557	11
2559	11
2560	1
2562	1
2564	10

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

รูปที่ 4-1 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมนของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรจขั้บเคลื่อน (Driver) มี 4 ประการ คือ

- 1.1) ดินเสื่อมโทรม
- 1.2) น้ำขาดแคลน
- 1.3) การไร่กรรมสิทธิ์ที่ดิน
- 1.4) การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ

2) แรจกดตัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขั้บเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 2.1) การปรับปรุ้งบารุ้งดิน
- 2.2) จัดหาแหล่งน้ำ
- 2.3) ความต้อการน้ำเพือการเกษตร
- 2.4) แก้ปัญหการไร่กรรมสิทธิ์

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดตัน มี 5 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค
- 3.3) ขาดแคลนน้ำเพือการเกษตร
- 3.4) ราคาผลผลิตพืชตกต่ำ
- 3.5) โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด
- 3.6) ราษฎรเรียกร้องสิทธิ์ในที่ดิน

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่ตื้นเขินจากตะกอน
- 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
- 4.3) รายได้น้อย
- 4.4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ลาดชัน

- 5.1) คุ้รับน้ำขอบเขา
- 5.2) บ่อดักตะกอน
- 5.3) ฝ่ายชะลอน้ำ
- 5.4) คันดิน
- 5.5) ปลุกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
- 5.6) ปฏิรูปที่ดิน
- 5.7) จัดที่ดินโดยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ คทช.

พื้นที่ราบ

- 5.8) จัดรูปแปลงนา
- 5.9) Zoning by Agri-Map
- 5.10) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
- 5.11) บ่อน้ำไร่นา
- 5.12) ชุดลอกลำน้ำ/ท่อส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
- 5.13) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
 - (2) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ดั่งมีรายละเอียดในรูปที่ 4-2

รูปที่ 4-2 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม ข้าวพันธุ์ที่ปลูกได้แก่ ข้าวเจ้าพันธุ์หอมมะลิ 105 ข้าวพันธุ์ กข 15 และข้าวเหนียวพันธุ์ กข 6

2) ข้าวนาปี-พืชผัก เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงธันวาคม และจะปลูกพืชผักหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ได้แก่ กระเทียม หอมแดง ระหว่างเดือนธันวาคมถึงพฤษภาคมโดยสูบน้ำจากคลองส่งน้ำระหว่างเดือนมกราคมถึงพฤษภาคม แต่จะมีปัญหาการขาดแคลนน้ำ

3) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ ลำไย มะม่วง

4.3.2 พื้นที่ดอน

1) ข้าวนาปี เป็นระบบการปลูกข้าวในพื้นที่ดิน เกษตรกรจะปลูกข้าวนาดอนโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก โดยจะเริ่มหว่านกล้าในช่วงเดือนมิถุนายนซึ่งเป็นช่วงที่เริ่มเข้าฤดูฝน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม

2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในช่วงฤดูฝน โดยปลูกตั้งแต่เดือนพฤษภาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนกันยายนถึงตุลาคม

3) มันสำปะหลัง เกษตรกรจะปลูกมันสำปะหลังช่วงต้นฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ซึ่งจะมีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 10-14 เดือน

4) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา สัก ยูคาลิปตัส

5) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ ลำไย มะม่วง มะขาม

(รูปที่ 4-3)

ชนิดพืช	เดือน													
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม														
1.ข้าว													ข้าวนาปี	
2.ข้าว-พืชผัก													พืชผัก	ข้าวนาปี
3.ไม้ผล													ลำไย มะม่วง	
บริเวณพื้นที่ดอน														
1.ข้าว													ข้าวนาปี	
2.ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์													ข้าวเลี้ยงสัตว์	
3.มันสำปะหลัง													มันสำปะหลัง	
4.ไม้ยืนต้น													ยางพารา สัก ยูคาลิปตัส	
5.ไม้ผล													ลำไย มะม่วง มะขาม	

รูปที่ 4-3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

การประเมินคุณภาพที่ดิน

บทที่ 5

บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยกองสำรวจดิน และวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน พบว่ามีดิน 4 ชุดดิน และ 2 ดินคล้ายชุดดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประกอบด้วยพืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ยางพารา สัก และลำไย

5.3 ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับพืชเศรษฐกิจ (คั่นสนีย์ และคำรณ, 2562) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณธาตุอาหารในดิน (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Lp-pic-siA และ Skt-sic1A

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดินและปริมาณกรวด (r) และความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) ได้แก่ ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclC Li-gclC/b Mt-clB Mt-clB/b Mt-clC Mt-clC/b Ws-clC Ws-clC/b Ws-vd-clB และ Ws-vd-clB/b

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclD Li-gclE Lp-pic-siA/rb Skt-sic1A/rb Ws-clD และ SC

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ชั้นที่มีความเหมาะสมมาก (S1)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชได้ดี ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ws-vd-clB และ Ws-vd-clB/b

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดินและปริมาณกรวด (r) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณธาตุอาหารในดิน (s) ความจุในการดูดยึดธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านอัตราร้อยละความอิ่มตัวเบส (n) และความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Mt-clB Mt-clB/b Mt-clC Mt-clC/b Ws-clC และ Ws-clC/b

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดินและปริมาณกรวด (r) และความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclC Li-gclC/b Li-gclD Lp-pic-silA Lp-pic-silA/b Skt-sic1A Skt-sic1A/rb และ Ws-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclE และ SC

มันสำปะหลัง

ชั้นที่มีความเหมาะสมมาก (S1)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชได้ดี ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ws-vd-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน (m) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณธาตุอาหารในดิน (s) ความจุในการดูดยึดธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านอัตราร้อยละความอิ่มตัวเบส (n) สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดินและปริมาณกรวด (r) และความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Mt-clB Mt-clC และ Ws-clC

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ สภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดินและปริมาณกรวด (r) และความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclC Li-gclD และ Ws-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclC/b Li-gclE Lp-pic-silA Lp-pic-silA/b Mt-clB/b Mt-clC/b Skt-sic1A Skt-sic1A/rb Ws-clC/b Ws-vd-clB/b และ SC

ยางพารา

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สภาวะการหยั่งลึกของรากพืชมีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclC Li-gclD Li-gclE Lp-pic-silA/rb Mt-clB Mt-clC Skt-sic1A/rb Ws-clC Ws-clD และ Ws-vd-clB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน (m) และความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclC/b Lp-pic-silA Mt-clB/b Mt-clC/b Skt-sic1A Ws-clC/b Ws-vd-clB/b และ SC

สั๊ก

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน (m) และสภาวะการหยั่งลึกของรากพืชมีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Lp-pic-silA/rb Mt-clB Mt-clC Skt-sic1A/rb Ws-clC Ws-clD และ Ws-vd-clB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และสภาวะการหยั่งลึกของรากพืชมีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclC Li-gclC/b Li-gclD Li-gclE Lp-pic-silA Mt-clB/b Mt-clC/b Skt-sic1A Ws-clC/b Ws-vd-clB/b และ SC

ลำไย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน (m) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณธาตุอาหารในดิน (s) และความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านอัตราการย่อยละความอิมมัตวเบส (n) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Mt-clB Mt-clC และ Ws-vd-clB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และสภาวะการหยั่งลึกของรากพืชมีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Lp-pic-silA/rb Skt-siclA/rb Ws-clC และ Ws-clD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่าคุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านปริมาณน้ำฝน (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และสภาวะการหยั่งลึกของรากพืชมีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Li-gclC Li-gclC/b Li-gclD Li-gclE Lp-pic-silA Mt-clB/b Mt-clC/b Skt-siclA Ws-clC/b Ws-vd-clB/b และ SC

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดินตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	ยางพารา	สั๊ก	ลำไย
1. Li-gclC	S3 re	S3 r	S3 r	S3 mr	N	N
2. Li-gclC/b	S3 re	S3 r	N	N	N	N
3. Li-gclD	N	S3 r	S3 re	S3 mr	N	N
4. Li-gclE	N	N	N	S3 mre	N	N
5. Lp-pic-silA	S2 o	S3 o	N	N	N	N
6. Lp-pic-silA/rb	N	S3 o	N	S3 mo	S3 m	S3 o
7. Mt-clB	S3 o	S2 sn	S2msn	S3 m	S3 m	S2 msn
8. Mt-clB/b	S3 o	S2 sn	N	N	N	N
9. Mt-clC	S3 oe	S2 sne	S2 msne	S3 m	S3 m	S2 msn
10. Mt-clC/b	S3 oe	S2 sne	N	N	N	N
11. Skt-siclA	S2 s	S3 o	N	N	N	N
12. Skt-siclA/rb	N	S3 o	N	S3 mo	S3 m	S3 o
13. Ws-clC	S3 oe	S2 re	S2 mre	S3 m	S3 mr	S3 r
14. Ws-clC/b	S3 oe	S2 re	N	N	N	N
15. Ws-clD	N	S3 e	S3 r	S3 m	S3 mr	S3 r
16. Ws-vd-clB	S3 o	S1	S1	S3 m	S3 m	S2 ms
17. Ws-vd-clB/b	S3 o	S1	N	N	N	N
18. SC	N	N	N	N	N	N

หมายเหตุ : 1. คำอธิบายชุดดินดูจากตารางหน่วยแผนที่ดินตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

2. ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน

t = อุณหภูมิเฉลี่ย

n = อัตราร้อยละความอิ่มตัวเบส

m = ปริมาณน้ำฝน

r = ความลึกของดิน, ปริมาณกรวด

o = การระบายน้ำ

e = ความลาดชัน

s = ความอุดมสมบูรณ์

แผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 6

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
 ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านป็น อำเภอดอกคำใต้
 จังหวัดพะเยา

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 5.3 พัฒนาภาคเกษตร 5.3.2 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ 5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ 10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม
4	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ⁴	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หน้า 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
6	นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	แผนพัฒนาภาคเหนือ พ.ศ. 2560-2565	ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง ยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบการบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควันอย่างยั่งยืน
8	การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (พ.ศ. 2561-2565)	ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพ ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ดำรงทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่การเป็นกลุ่มจังหวัดสีเขียว
9	ยุทธศาสตร์จังหวัดพะเยา พ.ศ. 2562	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการเกษตรปลอดภัย และการค้า การลงทุน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
10	ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา พ.ศ. 2562	ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐาน เพิ่มมูลค่าผลผลิต และส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาเกษตร และสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร
11	ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2561-2564)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบเศรษฐกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
12	ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลบ้านปิน อำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลบ้านปินใช้ยุทธศาสตร์จังหวัดพะเยา พ.ศ. 2562 เป็นแนวทาง ซึ่งยุทธศาสตร์จังหวัดพะเยา พ.ศ. 2562 ได้เชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้งแผนพัฒนา ราชสาขาต่างๆ หรือแผนเฉพาะด้าน เช่น แผนพัฒนาการเกษตร แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตพื้นที่เกษตรกรรม เขตพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตรักษาสมดุลเพื่อรักษาสีเขียวและเขตพื้นที่แหล่งน้ำ รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตพื้นที่ป่าไม้	20,988	49.83
2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	17,499	41.53
2.1 เขตเกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	22	0.05
2.2 เขตทำนา	8,385	19.90
1) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	7,566	17.96
2) เขตทำนาพื้นที่ดอน	819	1.94
2.3 เขตปลูกพืชไร่	5,931	14.08
1) เขตปลูกข้าวโพด	5,658	13.43
2) เขตปลูกมันสำปะหลัง	273	0.65
2.4 เขตปลูกไม้ผล	1,584	3.76
1) เขตปลูกไม้ผลผสม	71	0.17
2) เขตปลูกมะม่วง	46	0.11
3) เขตปลูกกล้วย	23	0.05
4) เขตปลูกมะขาม	188	0.45
5) เขตปลูกลำไย	1,256	2.98
2.5 เขตปลูกไม้ยืนต้น	1,442	3.42
1) เขตปลูกยางพารา	886	2.10
2) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน	37	0.09
3) เขตปลูกยูคาลิปตัส	60	0.14
4) เขตปลูกสัก	459	1.09
2.6 เขตปศุสัตว์	114	0.27
2.7 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	21	0.05
3. เขตพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,495	3.55
4. เขตรักษาสมดุลเพื่อรักษาสีเขียว	531	1.26
5. เขตพื้นที่แหล่งน้ำ	1,613	3.83
รวม	42,126	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.4.1 เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ 20,988 ไร่ หรือร้อยละ 49.83 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ร่องซุยและป่าแม่ต้า ไม่รวมพื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการประกาศให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน

6.4.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 17,499 ไร่ หรือร้อยละ 41.53 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 7 เขต ดังนี้

1) เขตเกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม

มีเนื้อที่ 22 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ดินลำปางที่มีศิลาแลงอ่อน (Lp-pic) และชุดดินแม่แตง (Mt)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- จัดระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม เพื่อลดการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน และลดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช
- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช โดยการใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- รมรงค์และส่งเสริมการไถกลบตอซัง
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีกลและวิธีพืช
- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่องการสร้างฝายน้ำล้น ขุดลอกแหล่งน้ำและคลองส่งน้ำ

2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต และการป้องกัน กำจัดโรคแมลงศัตรูพืช

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น / องค์การบริหารส่วนจังหวัด สนับสนุนเรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร

2) เขตทำนา

2.1) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 7,566 ไร่ หรือร้อยละ 17.96 ของเนื้อที่ตำบลชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ดินลุ่มปางที่มีศิลาแลงอ่อน (Lp-pic) และชุดดินสุโขทัย (Skt)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- พัฒนาระบบส่งน้ำ และการระบายน้ำออกจากพื้นที่นา ช่วงที่ฝนตกชุก
- ส่งเสริมการไถกลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน
- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโดยวิธีการปรับปรุงแปลงนา
- ส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาเพื่อเป็นรายได้เสริม เช่น ถั่วเหลือง ปอเทือง และ

ปลูกพืชผักปลอดภัย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีวัฏจักรกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต และใช้ปุ๋ยอินทรีย์

ปุ๋ยชีวภาพ

- รมรงค์การไถกลบตอซัง และส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด
- สนับสนุนการสร้างบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่อง ฝายน้ำล้น การขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำ และระบายน้ำ

2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการป้องกัน และกำจัดโรคแมลงของข้าว

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น/องค์การบริหารส่วนจังหวัด สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร รวมทั้งการทำถนนเข้าสู่แปลงนาข้าว

2.2) เขตทำนาพื้นที่ดอน มีเนื้อที่ 819 ไร่ หรือร้อยละ 1.94 ของเนื้อที่ตำบล
ชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ชุดดินลี (Li) ชุดดินแม่แตง (Mt) ชุดดินวังสะพุง (Ws) และดินวังสะพุงที่ลึกมาก
(Ws-vd)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างกรด
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน
เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่
เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ขุดลอกแหล่งน้ำให้มีการกักเก็บน้ำได้ดีขึ้น
- ส่งเสริมการไถกลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน
- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโดยวิธีการปรับปรุงแปลงนา

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช
- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช โดยการ
ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

ปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- สนับสนุนโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่การผลิต"ไม่เหมาะสมตามแผนที่เกษตร

เพื่อ"การบริหารจัดการเชิงรุก" (Agri-Map)

- สนับสนุนการปรับปรุงแปลงนา
- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่องการสร้างฝายน้ำล้น ขุดลอกแหล่งน้ำและ
คลองส่งน้ำ

2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในการป้องกันและกำจัด
โรคแมลงของข้าว

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น /องค์การบริหารส่วนจังหวัด สนับสนุนเรื่องการ
พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร

3) เขตปลูกพืชไร่

3.1) เขตปลูกข้าวโพด มีเนื้อที่ 5,658 ไร่ หรือร้อยละ 13.43 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ชุดดินลี (Li) ดินล่ำปางที่มีศิลาแลงอ่อน (Lp-pic) ชุดดินแม่แตง (Mt) ชุดดินสุขโขทัย (Skt) ชุดดินวังสะพุง (Ws) ดินวังสะพุงที่ลึกมาก (Ws-vd) และพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC)

3.2) เขตปลูกมันสำปะหลัง มีเนื้อที่ 273 ไร่ หรือร้อยละ 0.65 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ชุดดินลี (Li) ดินล่ำปางที่มีศิลาแลงอ่อน (Lp-pic) ชุดดินแม่แตง (Mt) ชุดดินวังสะพุง (Ws) และดินวังสะพุงที่ลึกมาก (Ws-vd)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- การชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำผิวดินเพื่อการเกษตร
- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช
- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์

และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนองค์ความรู้เรื่องพันธุ์ข้าวโพดที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิต

2) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร

4) เขตปลูกไม้ผล

4.1) เขตปลูกไม้ผลผสม มีเนื้อที่ 71 ไร่ หรือร้อยละ 0.17 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ชุดดินลี (Li) ดินล้าปางที่มีศิลาแลงอ่อน (Lp-pic) ชุดดินแม่แตง (Mt) และดินวังสะพุงที่ลึกมาก (Ws-vd)

4.2) เขตปลูกมะม่วง มีเนื้อที่ 46 ไร่ หรือร้อยละ 0.11 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ชุดดินลี (Li) และชุคดินแม่แตง (Mt)

4.3) เขตปลูกกล้วย มีเนื้อที่ 23 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ดินล้าปางที่มีศิลาแลงอ่อน (Lp-pic) ชุดดินแม่แตง (Mt) ชุดดินสุโขทัย (Skt) และชุคดินวังสะพุง (Ws)

4.4) เขตปลูกมะขาม มีเนื้อที่ 188 ไร่ หรือร้อยละ 0.45 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ชุดดินลี (Li) ดินล้าปางที่มีศิลาแลงอ่อน (Lp-pic) ชุดดินแม่แตง (Mt) ชุดดินสุโขทัย (Skt) ชุดดินวังสะพุง (Ws) และดินวังสะพุงที่ลึกมาก (Ws-vd)

4.5) เขตปลูกลำไย มีเนื้อที่ 1,256 ไร่ หรือร้อยละ 2.98 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ชุดดินลี (Li) ดินล้าปางที่มีศิลาแลงอ่อน (Lp-pic) ชุดดินแม่แตง (Mt) ชุดดินสุโขทัย (Skt) ชุดดินวังสะพุง (Ws) ดินวังสะพุงที่ลึกมาก (Ws-vd) และพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีใน

อัตราที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- สร้างแหล่งน้ำในไร่นาเพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะภัยแล้ง

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช
- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่

เหมาะสม

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีพืชและวิธีกล

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกไม้ผลให้ได้ผลผลิตสูง และมีคุณภาพ

2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการทำอ่างเก็บน้ำ และฝาย เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะภัยแล้ง

3) *กรมทรัพยากรน้ำบาดาล* สนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาล

5) เขตปลูกไม้ยืนต้น

5.1) **เขตปลูกยางพารา** มีเนื้อที่ 886 ไร่ หรือร้อยละ 2.10 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ชุดดินลี (Li) ดินล่ำปางที่มีศิลาแลงอ่อน (Lp-pic) ชุดดินแม่แตง (Mt) ชุดดินสุโขทัย (Skt) ชุดดินวังสะพุง (Ws) และดินวังสะพุงที่ลึกมาก (Ws-vd)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

การยางแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกยางพาราคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง

5.2) **เขตปลูกปาล์มน้ำมัน** มีเนื้อที่ 37 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ดินล่ำปางที่มีศิลาแลงอ่อน (Lp-pic) และชุดดินแม่แตง (Mt)

5.3) **เขตปลูกยูคาลิปตัส** มีเนื้อที่ 60 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ดินล่ำปางที่มีศิลาแลงอ่อน (Lp-pic) ชุดดินแม่แตง (Mt) ชุดดินสุโขทัย (Skt) และดินวังสะพุงที่ลึกมาก (Ws-vd)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการผลิตให้ได้ผลผลิตสูง และมีคุณภาพ

5.4) เขตปลูกสัก มีเนื้อที่ 459 ไร่ หรือร้อยละ 1.09 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ได้แก่ ชุดดินลี (Li) ดินลำปางที่มีศิลาแลงอ่อน (Lp-pic) ชุดดินแม่แตง (Mt) ชุดดินวังสะพุง (Ws) และดินวังสะพุงที่ลึกมาก (Ws-vd)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

กรมป่าไม้ ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกสัก และการตัดโค่นสักตามข้อกำหนดของกรมป่าไม้

6) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 114 ไร่หรือร้อยละ 0.27 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ได้แก่ ดินลำปางที่มีศิลาแลงอ่อน (Lp-pic) และชุคดินแม่แตง (Mt)

การจัดการที่ดินในอนาคต

- จัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้สัตว์มีน้ำกินและปลูกไม้ยืนต้นไว้เป็นร่มเงา จัดทำโครงการส่งเสริมด้านปศุสัตว์โดยกรมปศุสัตว์ให้ข้อเสนอแนะวิธีการเลี้ยงสัตว์ การปลูกและขยายพันธุ์หญ้าพันธุ์ดี การให้อาหารเสริม การผสมพันธุ์และการควบคุมโรค เป็นต้น
- ควบคุมมลภาวะด้านกลิ่น เสียง และน้ำเสียไม่ให้รบกวนและส่งผลกระทบต่อชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียงควบคุมและป้องกันโรคระบาดอย่างใกล้ชิดและเข้มงวด ปฏิบัติตามคำแนะนำของทางราชการอย่างเคร่งครัด

- ควบคุมมลพิษทางน้ำโดยมีนโยบายให้ผู้ก่อมลพิษต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความสกปรกปนเปื้อนน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

7) **เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ** มีเนื้อที่ 21 ไร่หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพพื้นที่เป็นสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ

- ต้องปฏิบัติตามนโยบายด้านการใช้พื้นที่เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างเข้มงวดเนื่องจากกิจกรรมนี้อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ข้างเคียง

- ควรกำหนดเขตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้ชัดเจนเพื่อควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ

6.4.3 เขตพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 1,495 ไร่ หรือร้อยละ 3.55 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย เขตชุมชน สถานที่ราชการ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและสถานที่ที่เกิดจากกิจกรรมของชุมชน และระบบโครงข่ายคมนาคม จำแนกตามข้อมูลจากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา (กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน, 2561) ร่วมกับจากการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม และคำนวณเนื้อที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

พื้นที่ชุมชนที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินนี้ เป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน หากมีการขยายตัวในอนาคต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ

ควรเร่งศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชน ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อนำมากำหนดแนวทางในการพัฒนาได้อย่างถูกต้องตามความต้องการของชุมชน ในประเด็นปัญหา บางเรื่องที่เกิดขีดความสามารถของท้องถิ่น ควรทำเรื่องถึงส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อขอรับการ สนับสนุนในการศึกษาปัญหา แนวทาง การแก้ไข จัดทำโครงการและงบประมาณเพื่อการดำเนินการ ต่อไป

6.4.4 เขตรักษาสมดุลเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม

มีเนื้อที่ 531 ไร่ หรือร้อยละ 1.26 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ประกอบด้วย พื้นที่นอกเขตป่าที่ ยังคงมีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ บ่อขุดเก่า และบ่อดิน

รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ

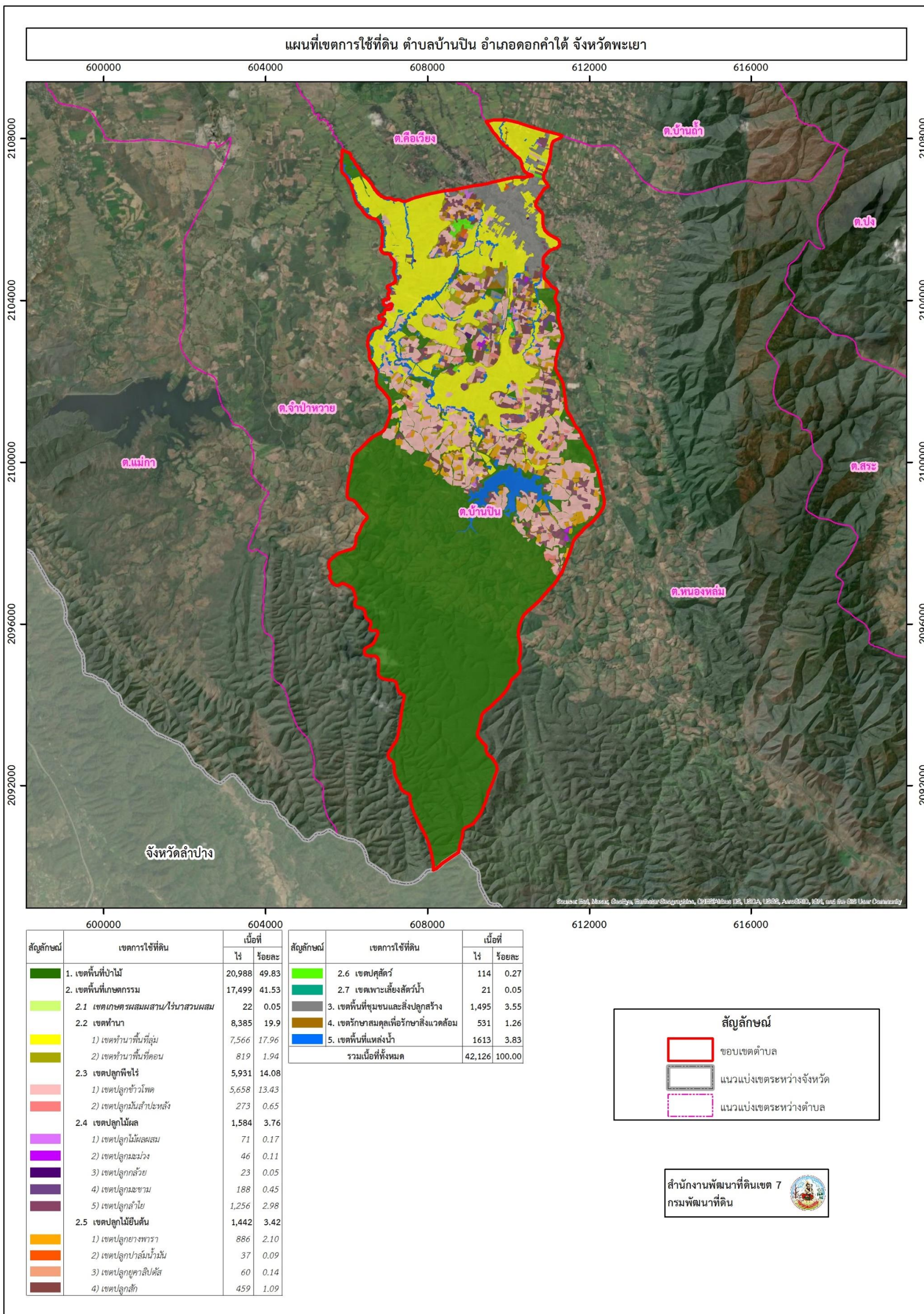
ควรเร่งรัดศึกษาสภาพพื้นที่ดังกล่าวและพิจารณากำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ พร้อมทั้งกำหนดมาตรการในการป้องกันและรักษาพื้นที่ให้คงสภาพ เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทาง ชีวภาพ บริเวณพื้นที่ซึ่งเป็นที่สาธารณะประโยชน์ หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องควรมีการ ตรวจสอบ ป้องกันและดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกยึดครองพื้นที่ในเขตนี้ เพราะเป็นที่สาธารณะ ประโยชน์ ควรคงสภาพไว้เพื่อการรักษาสมดุลทางนิเวศต่อไป

6.4.5 เขตพื้นที่แหล่งน้ำ

มีเนื้อที่ 1,613 ไร่ หรือร้อยละ 3.83 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง อ่างเก็บน้ำ และบ่อน้ำในไร่นา แหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และใช้ในด้านการเกษตรกรรม ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติและแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ของชุมชน

รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ

ควรดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพ ของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขินและถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลอง ไม่ทิ้งขยะหรือ ปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภค บริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

เดือน ชนิดพืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม												
1.ข้าว-ปอเทือง	ข้าวนาปรัง		ปอเทือง		ข้าวนาปี							
2.ข้าว-พืชผัก-ปอเทือง	พืชผัก		ปอเทือง		ข้าวนาปี							
3.ไม้ผล	ลำไย มะม่วง											
บริเวณพื้นที่ดอน												
1.ข้าว-ปอเทือง			ปอเทือง		ข้าวนาปี							
2.ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์-ปอเทือง			ปอเทือง		ข้าวเลี้ยงสัตว์							
3.มันสำปะหลัง	มันสำปะหลัง											
4.ไม้ยืนต้น	ยางพารา สัก ยูคาลิปตัส											
5.ไม้ผล	ลำไย มะม่วง มะขาม											

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

6.6 การจัดการความเสี่ยง

การแก้ไขปัญหาตามที่มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปินให้แก้ไขปัญหารวม 5 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝ่ายกั้นน้ำ ลำเหมือง เป็นต้น (2) สร้างอ่าง ฝ่ายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) พัฒนาระบบส่งน้ำ (4) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ และ (5) ขุดเจาะบ่อบาดาลพร้อมระบบกระจายน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ นั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาแต่ละเรื่องและแต่ละพื้นที่ได้ จำเป็นต้องดำเนินการเป็นระบบทั้งตำบล จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาทั้ง 5 ประการได้

การขับเคลื่อน แผนการใช้ที่ดิน

บทที่ 7

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปินไปเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปิน เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 4 โครงการ ดังนี้

- 1) แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตประทาน
- 2) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 3) ฟันฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 4) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 1.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 1.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 1.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 1.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 1.1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
 - 1.1.6) การรณรงค์โลกปลอดต่อซัง
 - 1.1.7) การจัดหาปุ๋ยนโดโลไมท์
 - 1.1.8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด

- 1.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 1.2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 1.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 1.3.2) การปรับเปลี่ยนพื้นที่การผลิตไม่เหมาะสมตามแผนที่เกษตรเพื่อ"การบริหารจัดการเชิงรุก" (Agri-Map)

2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 2.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 2.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 2.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 2.1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
 - 2.1.6) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
 - 2.1.7) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- 2.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 2.2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 2.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 2.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.3.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร

3) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 3.1) การบริหารจัดการน้ำ
 - 3.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

(ตารางที่ 7-1)

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา)

1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)

1.4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

1.5) การบริหารจัดการน้ำ การขุดลอกลำน้ำ การก่อสร้างฝาย (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปิน/องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา/สำนักงานจังหวัดพะเยา)

2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

2.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา)

2.2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

2.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2.4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (ทหารช่างพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

2.5) การขุดลอกลำน้ำ การก่อสร้างฝาย (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปิน/องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา/สำนักงานจังหวัดพะเยา)

2.6) การขุดลอกอ่างเก็บน้ำ (โครงการชลประทานพะเยา)

3) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพะเยา)

7.4.2 พื้นที่แหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (โครงการชลประทานพะเยา)

(ตารางที่ 7-2)

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปิน เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2564 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การพัฒนาระบบส่งน้ำ การก่อสร้างฝาย รวม 14 รายการ ดังนี้

7.5.1 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- 1) โครงการขุดลอกอ่างเก็บน้ำร่องสัก 1 แห่ง
- 2) โครงการขุดลอกอ่างเก็บน้ำห้วยสูง
- 3) โครงการขุดลอกลำห้วยร่องสัก
- 4) โครงการขุดลอกลำห้วยร่องช้าง
- 5) โครงการขุดลอกห้วยร่องชุย
- 6) โครงการขุดลอกห้วยเสื่อยาด
- 7) โครงการขุดลอกลำห้วยโป่งแฮ่
- 8) โครงการขุดลอกห้วยดอกเข็ม
- 9) โครงการขุดลอกห้วยเตื่อ
- 10) โครงการผันน้ำแม่ตำลงสู่อ่างเก็บน้ำร่องสัก

7.5.2 การพัฒนาระบบส่งน้ำ

- 1) โครงการขุดลอกคลองส่งน้ำลำห้วยโป่งแฮ่

7.5.3 การก่อสร้างฝาย

- 1) ก่อสร้างฝายกั้นน้ำห้วยร่องช้าง
- 2) ก่อสร้างฝายกั้นน้ำห้วยร่องสัก
- 4) ก่อสร้างฝายกั้นน้ำห้วยโป่งแฮ่
- 5) ก่อสร้างฝายกั้นน้ำห้วยดอกเข็ม

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการขอรับการสนับสนุนแผนงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลบ้านปินในภาพรวมจะสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน และ (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหารองลงมา คือ ปัญหาการถือครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่ร่องชุยและป่าแม่ตำ ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง (1) การชะล้างพังทลายของดิน (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ในพื้นที่ตำบลบ้านปินด้านใต้เป็นพื้นที่สูงชันบางส่วนอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่มาจากกรยกเลิกเพิกถอนป่าไม้ Zone E หรือป่าเศรษฐกิจ คุณภาพของดินจึงไม่ค่อยจะเหมาะสมต่อการเกษตร จากการวิเคราะห์ความลาดชันของตำบลบ้านปิน ซึ่งมีเนื้อที่รวม 42,126 ไร่ นั้น พบว่าระดับความลาดชันมากกว่า 12% มีจำนวนมากถึง 16,663 ไร่ หรือร้อยละ 39.56 ระดับความลาดชันระหว่าง 5-12% มีจำนวน 9,433 ไร่ หรือร้อยละ 22.39 มีที่ราบที่ระดับความลาดชัน 0-2% เพียง

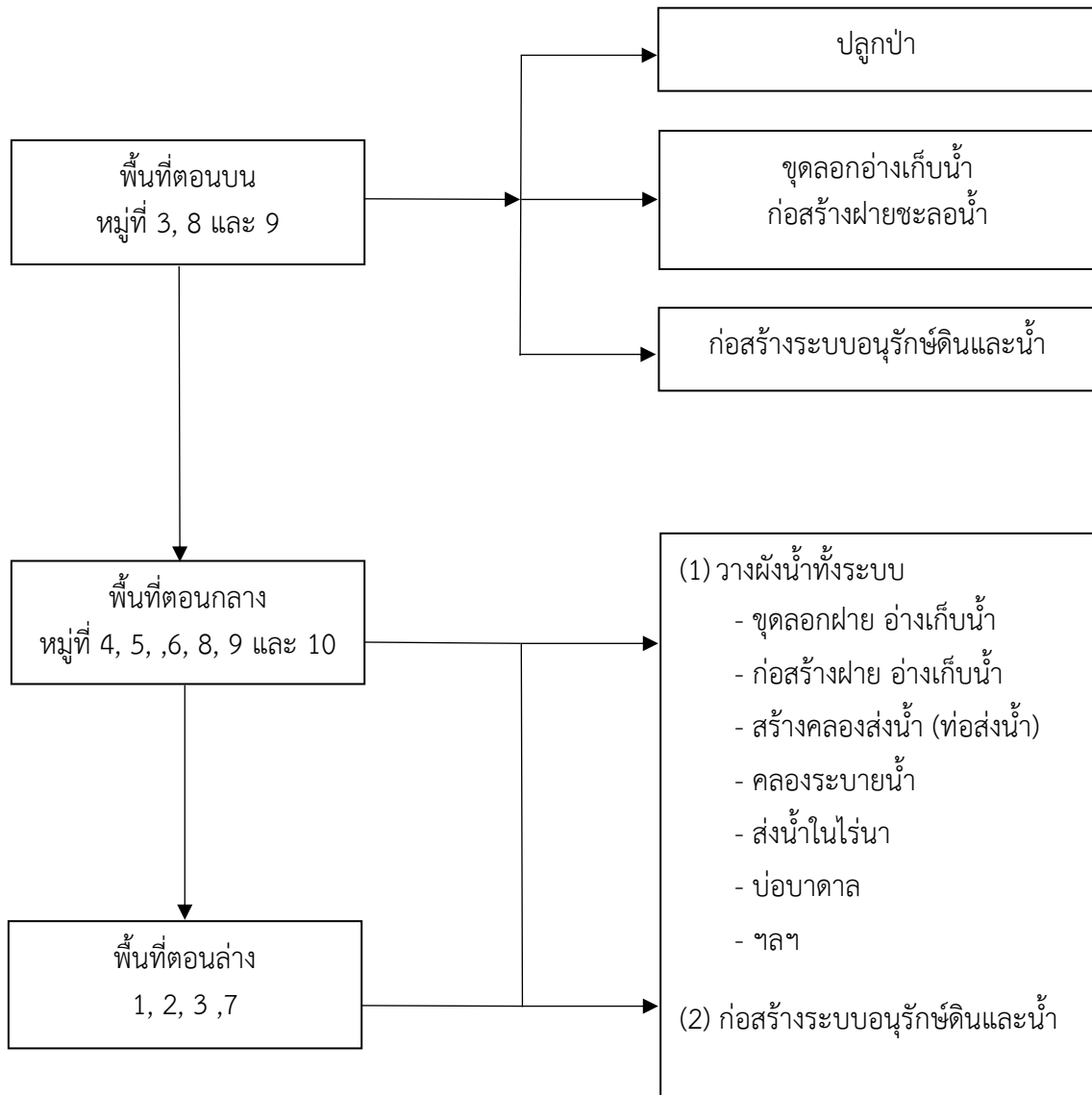
ร้อยละ 22.76 เท่านั้น จากการที่สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลาดชันดังกล่าวนี้ ผลกระทบที่ตามมา คือ เกิดการชะล้างพังทลายของดินที่พบว่ามีความรุนแรงถึงรุนแรงมากที่สุดรวม 12,065 ไร่ หนาดินที่ถูกชะล้างลงมาสู่เบื้องล่างจึงไปทับถมลำน้ำตามธรรมชาติ เหมือน ฝาย และอ่างเก็บน้ำจนต้นเขินไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตามที่ควรจะเป็น การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นทุกหมู่บ้านในตำบลบ้านปิน ทั้งเพื่ออุปโภค-บริโภคและการเกษตร นอกจากนี้ในพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 12% นั้นมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลเท่านั้น จึงเกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ส่วนปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานาน โครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นเวลานานทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป

ในกรณีของการขาดแคลนนํ้า นั้น นอกจากมีผลจากการทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจนต้นเขินดังกล่าวข้างต้นแล้ว การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมการใช้น้ำเพิ่มขึ้น การเกษตรก็เพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีข้อเสนอของหมู่บ้านทั้ง 10 หมู่บ้านในตำบลบ้านปินที่เร่งด่วน คือ “การจัดหาน้ำ” โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาเรื่องขาดแคลนน้ำ จะสรุปได้ว่ามี 5 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ ลำเหมือง เป็นต้น (2) สร้างอ่าง ฝายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) พัฒนาระบบส่งน้ำ (4) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำและ (5) การขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลพร้อมระบบกระจายน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 5 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง แล้วจะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำทั้งตำบลบ้านปินได้โดยสิ้นเชิง”

การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันทั้งปัญหาการใช้ที่ดินในพื้นที่สูงชันในพื้นที่ตอนบน กับปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ตอนล่าง โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” ทั้งพื้นที่ตำบลที่รวมข้อเสนอในการแก้ไขปัญหา 5 ประการไว้ด้วยกัน โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งเกษตรกรมีการทำการเกษตรที่หลากหลายทั้งในที่ลุ่มและที่ดอน คือ ตอนบนเป็นพื้นที่ทำการเกษตร หมู่ที่ 3, 8 และ 9 จะต้องมีการปลูกป่าเสริม ขุดลอกอ่างเก็บน้ำสร้างฝายชะลอน้ำ และจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่ตอนกลางเป็นพื้นที่ทำการเกษตรของหมู่ที่ 4, 5, 6, 8, 9 และ 10 และรวมพื้นที่ตอนล่าง คือ หมู่ที่ 1, 2, 3, 7 นั้น จะต้องจัดทำพัฒนาที่ดินและน้ำรวมทั้งสองพื้นที่ไปด้วยกันเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการขุดลอก ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ก่อสร้างฝายกั้นน้ำ การขุดบ่อน้ำบาดาล การสร้างคลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ หรือผนังป้องกันน้ำท่วม ดังรายละเอียดในรูปที่ 7-1

รูปที่ 7-1 ระบบการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

7.6 ระยะเวลาดำเนินการ

7.6.1 ไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2565 (ต.ค.-ธ.ค.2564) กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ คือ

1) ตรวจสอบเพื่อออกแบบระบบพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งตำบลโดยเริ่มต้นจาก พื้นที่ตอนบน หมู่ที่ 3, 8 และ 9 โดยเน้น 3 กิจกรรม คือ

- 1.1) การขุดลอกอ่างเก็บน้ำ
- 1.2) ก่อสร้างฝายชะลอน้ำ
- 1.3) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

ในส่วนพื้นที่ตอนกลาง (หมู่ที่ 4, 5, 6, 8, 9 และ 10) และพื้นที่ตอนล่าง (หมู่ที่ 1, 2, 3 และ 7) ให้สำรวจออกแบบระบบน้ำทั้งระบบ ตามข้อเสนอ 5 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งที่มีอยู่แต่ตื้นเขิน (2) ก่อสร้างฝายกั้นน้ำ (3) การสร้างระบบส่งน้ำ (4) การก่อสร้างระบบระบายน้ำ และ (5) บ่อบาดาล (6) แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ทั้งนี้ได้มีการสำรวจออกแบบการพัฒนาระบบน้ำในพื้นที่ตำบลบ้านปินไว้บ้างแล้ว เช่น ในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือการขุดลอกลำน้ำห้วยร่องสัก ดังนั้น การดำเนินการสำรวจและออกแบบ อาจประสานขอข้อมูลจากสถาบันและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถดำเนินการได้เร็วขึ้น

7.6.2 การก่อสร้างในไตรมาสที่ 2-4 ของปีงบประมาณ 2565

- 1) งานเร่งด่วน

งานเร่งด่วน คือ การแก้ไขปัญหาหน้าอุบโภคและบริโภค โดยวิธีการจัดทำฝายชะลอน้ำบนพื้นที่ส่วนที่ 1

- 2) งานก่อสร้างตามงบประมาณ

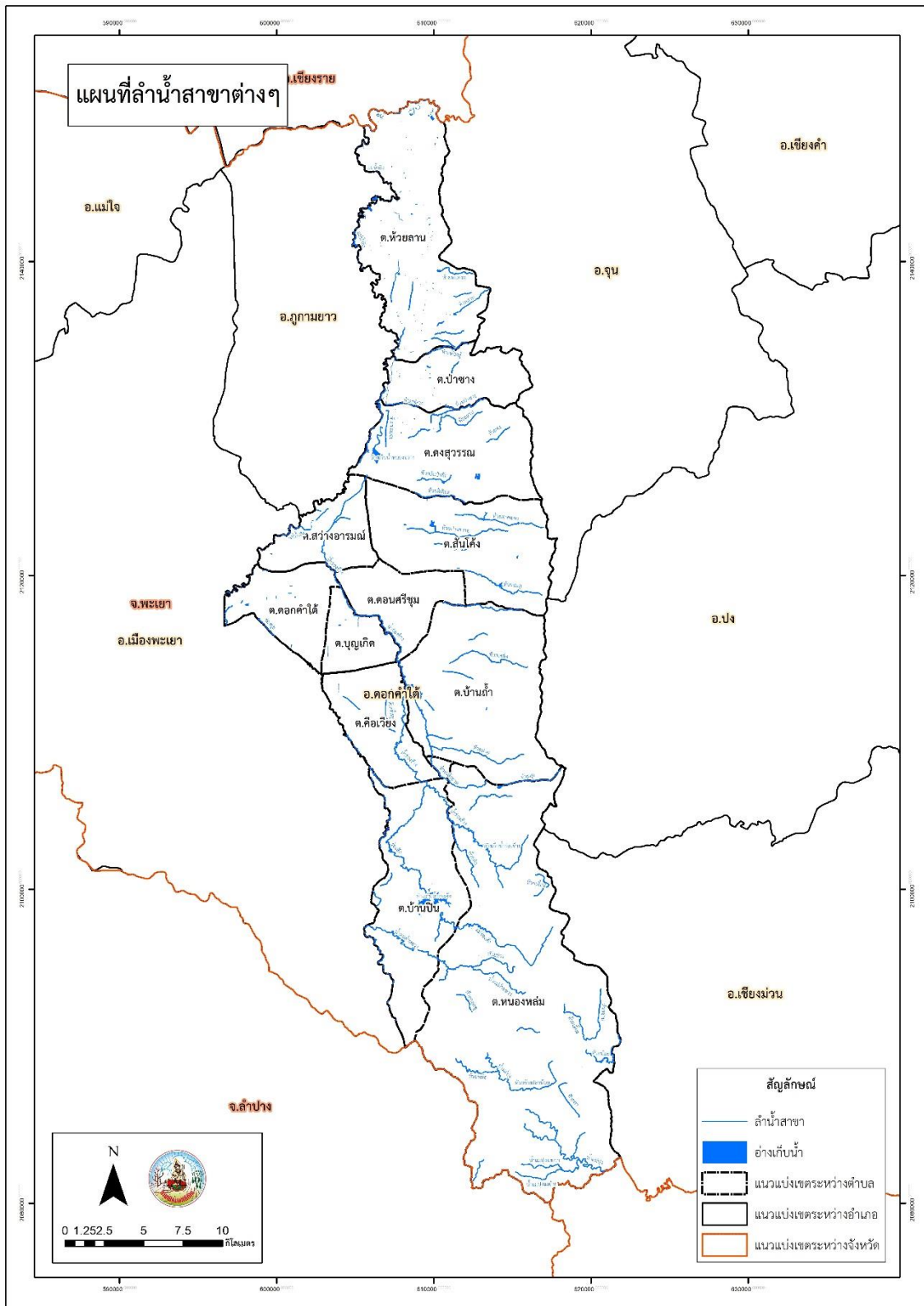
ดำเนินการจัดทำโครงการตามผลการสำรวจและออกแบบ

7.6.3 การพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งระบบ

อีกทางเลือกหนึ่งในการเร่งรัดแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน และการขาดแคลนน้ำ คือ การประกาศเขตพื้นที่ตำบลบ้านปิน เป็นเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามบทบัญญัติมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

รูปที่ 7-2 ลำน้ำสาขาต่างๆ

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม		
1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 8,385 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด 1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร 1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ 1.6) การรณรงค์ไกล่เกลี่ย 1.7) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ 1.8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด 2. การบริหารจัดการน้ำ 2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ 3.2 การปรับเปลี่ยนพื้นที่การผลิตไม่เหมาะสมตามแผนที่เกษตรเพื่อ "การบริหารจัดการเชิงรุก" (Agri-Map)	26,000 119,000 12,000 22,500 170,000 250,000 85,000 1,500 201,000 120,000 400,000

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 5,931 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 1,584 ไร่	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	13,000
1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 1,442 ไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	74,375
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	7,500
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	22,500
	1.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	68,000
	1.6 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	85,000
	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	1,500
	2. การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	20,800
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	120,000
	3.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร	800,000
1.5 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 64 ไร่	1. การบริหารจัดการน้ำ	
1.6 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 1,547 ไร่	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	20,800

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 8,385 ไร่	<ol style="list-style-type: none"> ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) การบริหารจัดการน้ำ การขุดลอกลำน้ำ การก่อสร้างฝาย (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปิน/องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา/สำนักงานจังหวัดพะเยา)
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 5,931 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 1,584 ไร่ 1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 1,442 ไร่	<ol style="list-style-type: none"> ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (ทหารช่างพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล) การขุดลอกลำน้ำ การก่อสร้างฝาย (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปิน/องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา/สำนักงานจังหวัดพะเยา) การขุดลอกอ่างเก็บน้ำ (โครงการชลประทานพะเยา)
1.5 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 64 ไร่ 1.6 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 1,547 ไร่	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพะเยา)
2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 906 ไร่	<ol style="list-style-type: none"> สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (โครงการชลประทานพะเยา)

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมการผลิตและ การใช้สารอินทรีย์	ไร่	2,000	2,000	1,000	1,000	1,000	7,000	26,000	26,000	26,000	26,000	26,000	130,000	พต.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ด พันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	4	4	4	4	4	20	119,000	119,000	119,000	119,000	119,000	595,000	พต.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	800	800	800	800	800	7,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000	พต.
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.4 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลด การใช้สารเคมีทาง การเกษตร	กลุ่ม	5	5	5	5	5	25	22,500	22,500	22,500	22,500	22,500	112,500	พต.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ย อินทรีย์	แห่ง	1	1	1	1	1	5	170,000	170,000	170,000	170,000	170,000	850,000	พต.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.6 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	ตัน	50	50	50	50	50	250	85,000	85,000	85,000	85,000	85,000	425,000	พต.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	15,000	พต.
เขตนาข้าว	1.8 การรณรงค์โลกปลอดอั้ง	ไร่	100	100	100	100	100	500	250,000	250,000	250,000	250,000	250,000	1,250,000	พต.

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569) (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำ ในไร่นานอกเขต ชลประทาน	บ่อ	10	10	10	10	10	50	208,000	208,000	208,000	208,000	208,000	1,040,000	พด.
	3. การฟื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลายของ ดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม,พื้นที่ แหล่งน้ำ	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	120,000	120,000	120,000	120,000	120,000	600,000	พด.
	4. การจัดทำระบบอนุรักษ์ ดินและน้ำ														
เขตนาข้าว	4.1 การปรับเปลี่ยนพื้นที่ การผลิต"ไม่เหมาะสมตาม แผนที่ เกษตรเพื่อ"การ บริหารจัดการเชิงรุก" (Agri-Map)	ไร่	100	100	100	100	100	500	400,000	400,000	400,000	400,000	400,000	2,000,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	4.2 การจัดทำระบบ อนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่ เสี่ยงภัยการเกษตร	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	4,000,000	4,000,000	4,000,000	4,000,000	4,000,000	2,125,000	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นปีเป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2564. **ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2564).** กระทรวงมหาดไทย. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2562. **ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล.** กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมพัฒนาชุมชน. 2562. **รายได้-รายจ่ายต่อครัวเรือน ตำบลบ้านต้า ปี 2562.** ไฟล์ข้อมูล.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2564. **หมอดินอาสาตำบลบ้านปิน ปี 2564.** ไฟล์ข้อมูล.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2564. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี 2564.** ไฟล์ข้อมูล.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2562. **ภูมิอากาศจังหวัดพะเยา.** กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. แหล่งที่มา: <http://climate.tmd.go.th/data/province/เหนือ/ภูมิอากาศพะเยา.pdf>, 26 สิงหาคม 2562.
- กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ. 2561. **แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 พ.ศ.2561-2565.** ไฟล์ข้อมูล.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2563. **ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดพะเยา.** ไฟล์ข้อมูล.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2563. **ข้อมูลทรัพยากรดิน.** ไฟล์ข้อมูล.
- คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551. **ปทานุกรมปฐพีวิทยา.** สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปิน. 2561. **แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561-2564).** องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต้า อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา. ไฟล์ข้อมูล.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. **การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง.** ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา. 2562. **ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา พ.ศ. 2562.** ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2559. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564).** ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2560. **ร่าง นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579).** ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม. 2559. **บัญชีรายชื่อสายทางที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.** ไฟล์ข้อมูล.

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2562. แผนพัฒนาภาคเหนือ. ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2562. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562. ไฟล์ข้อมูล.
- ศันสนีย์ อรัญวาสน์ และคำรณ ไทรพิภ. 2562. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา. 2561. ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2561-2564). ไฟล์ข้อมูล.
- _____. 2563. สถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561). กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. ไฟล์ข้อมูล.
- _____. 2562. ยุทธศาสตร์จังหวัดพะเยา พ.ศ. 2562. ไฟล์ข้อมูล.
- ADB. 2012. The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific Developing Member Countries. Mandaluyong City, Philippines.
- FAO. 1974. A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report. (AGL/INS), Rome.
- FAO. 1993. Guidelines for Land Use Planning. Rome.
- NRC. 1975. Land Use Planning. The National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, Washington, D.C.
- Vink, A.P.A. 1975. Land Use in Advancing Agriculture. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1

นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

นโยบายของรัฐในกรณีนี้เป็นไปตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

- (1) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562
- (2) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562
- (3) มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 30 มิถุนายน 2541
- (4) มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 26 พฤศจิกายน 2561

โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562¹

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้มีการช่วยเหลือประชาชนที่ทำการอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ตามบทบัญญัติมาตรา 64 ดังนี้

มาตรา 64 ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สืบสวนการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้น เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติ ภายใต้กรอบมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ 17 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการซึ่งจัดทำด้วยระบบภูมิสารสนเทศ หรือระบบอื่นซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันแนบท้ายพระราชกฤษฎีกา และมีระยะเวลาการบังคับใช้คราวละไม่เกินยี่สิบปี และอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในการอนุรักษ์ ปันฟู ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน และการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกิน และมาตรการในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการ

¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 71ก ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม เก็บหา นำออกไปทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือนำหรือปล่อยสัตว์ ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นตามมาตรา นี้ หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติธุระ และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(2) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ²

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้ช่วยเหลือประชาชนที่ทำกินอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามความในบทบัญญัติมาตรา 121 ดังนี้

มาตรา 121 ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชสำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้นเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ภายใต้กรอบเวลาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากร ป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ 17 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาและมีระยะเวลาบังคับใช้คราวละไม่เกินยี่สิบปี และอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนภายใต้โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนในการอนุรักษ์ ป่าไม้ ดูแลรักษาสัตว์ป่า ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน และการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกินและมาตรการในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการ

² ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 71ก ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลง สภาพพื้นที่ไปจากเดิม เกือบหา นำออกไป กระทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งสัตว์ป่า ไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศน์ หรือความหลากหลายทางชีวภาพ หรือนำหรือปล่อยสัตว์ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นตามมาตรา นี้ หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุข และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(3) มติคณะรัฐมนตรี เรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ วันที่ 30 มิถุนายน 2541

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ดังนี้

1. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้พิจารณาทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้แล้ว มีความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร ให้ใช้ภาพถ่ายทางอากาศเป็นหลักร่วมกับหลักฐานอื่น และการกำหนดมาตรการการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าไม้ไม่ให้ขยายพื้นที่เพิ่มเติม มติคณะกรรมการฯ โดยสรุปให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) พิจารณาปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ โดยเฉพาะมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 17 เมษายน 2540 วันที่ 22 เมษายน 2540 และวันที่ 29 เมษายน 2540 โดยให้ใช้แนวทางมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 22 เมษายน 2540 เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาพื้นที่ป่าไม้ในภาพรวมทั้งประเทศเป็นฐานในการปรับปรุงและนำความเห็นของคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติไปประกอบการพิจารณาด้วย

2. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้ประชุมเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2541 เกี่ยวกับเรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยมีมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้

โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ เพื่อเป็นการสงวนคุ้มครองป้องกันพื้นที่ป่าไม้ของชาติที่เหลืออยู่ไว้ให้ได้ จึงกำหนดมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ป่าไม้ เป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้

1.1 ป่าสงวนแห่งชาติ

1) พื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร และพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจที่เสื่อมสภาพ
กรมป่าไม้ได้มอบพื้นที่ดังกล่าวให้ ส.ป.ก.นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามนโยบายรัฐบาล เมื่อปี พ.ศ. 2536 แล้วตั้งนั้นเพื่อให้นโยบายการปฏิรูปที่ดินของรัฐบาลสัมฤทธิ์ผลจึงให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้กรมป่าไม้ และ ส.ป.ก. ปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยแนวทางปฏิบัติการกันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกลับคืนกรมป่าไม้ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2538 โดยเร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จ ทุกป่าโดยเร็ว

(2) พื้นที่ที่ไม่สมควรนำไปปฏิรูปที่ดิน ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามหน้าที่และความรับผิดชอบ และเพื่อเปิดโอกาสให้ราษฎรในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างเป็นรูปธรรม ให้กรมป่าไม้พิจารณาตามความเหมาะสมจัดการพื้นที่ที่มีสภาพป่าแปลงเล็ก แปลงน้อย ในพื้นที่ราบและมีใช้เป็นพื้นที่ที่ควรสงวนรักษาไว้เพื่อคุ้มครองระบบนิเวศ และสภาพแปลงดังกล่าวจะต้องไม่ติดกับป่าผืนใหญ่ โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลท้องที่และ ส.ป.ก. กรณีนี้ให้พิจารณาจัดทำเป็นพื้นที่ที่ทดลองจัดการเป็นบางแห่งก่อน

(3) ให้ ส.ป.ก. นำผลการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไปเร่งรัดกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน เมื่อมีเขตปฏิรูปที่ดินแล้วให้ ส.ป.ก. เร่งรัดดำเนินการต่อไป และให้กำหนดเป็นเงื่อนไขการใช้ที่ดิน ส.ป.ก. ให้ราษฎรปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นอย่างน้อยร้อยละ 20 ของเนื้อที่ที่ได้รับ กรณีเป็นพื้นที่ติดกับเขตป่าไม้จะต้องปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นเป็นแนวกันชน และให้นำเอาวิธีการจัดรูปแปลงที่ดินให้มีขนาดเหมาะสมเพื่อใช้แก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินอยู่อาศัย/ทำกินของราษฎรในเขตป่าไม้ด้วย

2) พื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมตามผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535 ซึ่งกำหนดไว้ว่าเมื่อดำเนินการในพื้นที่ให้กรมป่าไม้ปรับแนวเขตได้ตามสภาพข้อเท็จจริงและความเหมาะสมในภูมิประเทศ ผลจากการปรับแนวเขตให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) บริเวณพื้นที่ที่ปรับออกเป็นพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ หากมีราษฎรอยู่อาศัย/ทำกิน ให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม

(2) พื้นที่ที่ผ่านการตรวจสอบและมีความเหมาะสมที่จะกำหนดไว้เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ ให้กรมป่าไม้กำหนดเป็นป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ให้กรมป่าไม้จัดทำแนวเขตที่ชัดเจน และป้องกันดูแลคุ้มครองอย่างเข้มงวด ไม่ให้ราษฎรบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองอยู่อาศัยทำกิน หากมีการบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเฉียบขาด

1.2 ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี (พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1, ชั้นที่ 2 และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน)

เนื่องจากเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้กำหนดขึ้น เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ที่มีคุณค่าหายาก เพื่อการป้องกันภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัยและการพังทลายของดิน รวมถึงตลอดถึงเพื่อประโยชน์ด้านการศึกษา วิจัย นันทนาการของประชาชนและความมั่นคงของชาติ ดังนี้

1) ยืนยันนโยบายของรัฐที่จะไม่นำพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรีไปดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2) ให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจน และขึ้นทะเบียนผู้ครอบครอง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3) ให้กรมป่าไม้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหาร (หากไม่มีให้ใช้ภาพถ่ายดาวเทียม) ซึ่งถ่ายภาพพื้นที่นั้นไว้เป็นครั้งแรกหลังวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก

ตรวจสอบร่องรอยการทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อนวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก และต้องพิจารณาร่วมกับพยานหลักฐานอื่น ซึ่งแสดงว่าได้มีการครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อนวันสงวนหวงห้ามนั้นๆ ด้วย

4) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่า ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินมาก่อน ให้กรมป่าไม้จัดทำขอบเขตบริเวณที่อยู่อาศัย/ทำกินให้ชัดเจน ห้ามขยายพื้นที่เพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกิน ตามความจำเป็นเพื่อการครองชีพ แต่ถ้าเป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ พื้นที่ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคุ้มครองดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ให้พิจารณาดำเนินการช่วยเหลือราษฎรตามความเหมาะสมเพื่อให้หาที่อยู่อาศัย/ทำกินแห่งใหม่ หรือดำเนินการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากบริเวณนั้นไปอยู่อาศัย/ทำกินในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยในพื้นที่รองรับให้มีการสนับสนุนด้านสาธารณูปโภคการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งพิจารณารับรองสิทธิที่ดินตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ที่ราษฎรได้เคลื่อนย้ายออกไปแล้ว ให้ทำการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าต่อไป

5) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่า ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินหลังวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้เคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์นั้น แล้วทำการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ให้เตรียมแผนการรองรับในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยสนับสนุนด้านสาธารณูปโภค การพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งการพิจารณารับรองสิทธิที่ดินตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) หากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ได้ทันที ให้ดำเนินการควบคุมขอบเขตพื้นที่มิให้ขยายเพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และในระหว่างรอการเคลื่อนย้ายให้จัดระเบียบที่อยู่อาศัย/ทำกินให้เพียงพอกับการดำรงชีพ

6) การดำเนินการตาม 4) และ 5) จะต้องกำหนดเงื่อนไขการใช้พื้นที่ให้เป็นไปในรูปแบบของการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และ/หรือสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

7) ให้ทุกส่วนราชการที่ดำเนินการพัฒนาพื้นที่สูง ทำการพัฒนาเฉพาะความ ต้องการพื้นฐานในการดำรงชีพ

1.3 พื้นที่อื่นๆ ที่สงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อกิจการป่าไม้

กรณีที่มีราษฎรร้องเรียนเสนอปัญหาให้จังหวัดดำเนินการตั้งคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยให้มีทั้งฝ่ายราชการและราษฎรฝ่ายละเท่าๆ กัน การตรวจสอบข้อเท็จจริงให้พิสูจน์การอยู่อาศัยครอบครองทำประโยชน์ในพื้นที่ให้ชัดเจนว่ามีมาก่อนหรือไม่ ราษฎรเดือดร้อนอย่างไร เคยได้รับการช่วยเหลือจากทางราชการมาแล้วหรือไม่ แล้วเสนอมาตรการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาตามมาตรการและแนวทางของแต่ละพื้นที่ที่เป็นปัญหา ทั้งนี้ ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบให้ความเป็นธรรมกับราษฎรให้มากที่สุด

2. ด้านการป้องกันพื้นที่ป่าไม้ และอื่น ๆ

2.1 ถ้ามีการกระทำใดๆ อันเป็นการบุกรุกพื้นที่ป่าใหม่และ/หรือขยายพื้นที่อยู่อาศัย/ทำกินเพิ่มเติม หรือเป็นการทำลาย หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเฉียบขาด และเพื่อป้องกันมิให้มีการยึดถือครอบครองพื้นที่ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งให้ผู้กระทำผิดออกจากพื้นที่ ทำลาย รื้อถอน และ/หรือดำเนินการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

2.2 ให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติกำกับดูแลให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ประสานการปฏิบัติงานอย่างสอดคล้องและมีเอกภาพ เพื่อความมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลในการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าไม้ของชาติ

2.3 ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย โดยจัดให้องค์กรปกครองท้องถิ่น เช่น อบต.หรือสภาตำบล และชุมชนเข้ามาร่วมดูแลรักษาสภาพป่าไม้มิให้มีการบุกรุกทำลาย หรือกระทำใดๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม

2.4 ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย แผนงาน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการป้องกันพื้นที่ 2) ด้านการควบคุมพื้นที่ 3) ด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านการติดตาม ประเมินผลและระบบข้อมูล โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการจัดการฯ อันจะทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้เป็นไปอย่างเป็นระบบ ยั่งยืน และเกิดความชัดเจนในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

2.5 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ออกโดยมิชอบในพื้นที่ป่าไม้ ให้แล้วเสร็จเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

2.6 ให้สำนักงบประมาณพิจารณาสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมตามนโยบาย มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหามาตรา 6 ในแต่ละประเภทพื้นที่ รวมถึงการดำเนินการแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในระดับพื้นที่ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยให้เสนอขอตั้งงบประมาณเป็นปีๆ ไป

(4) มติคณะรัฐมนตรีเรื่อง พื้นที่เป้าหมายและกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและ ทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท)

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 ลงมติว่า

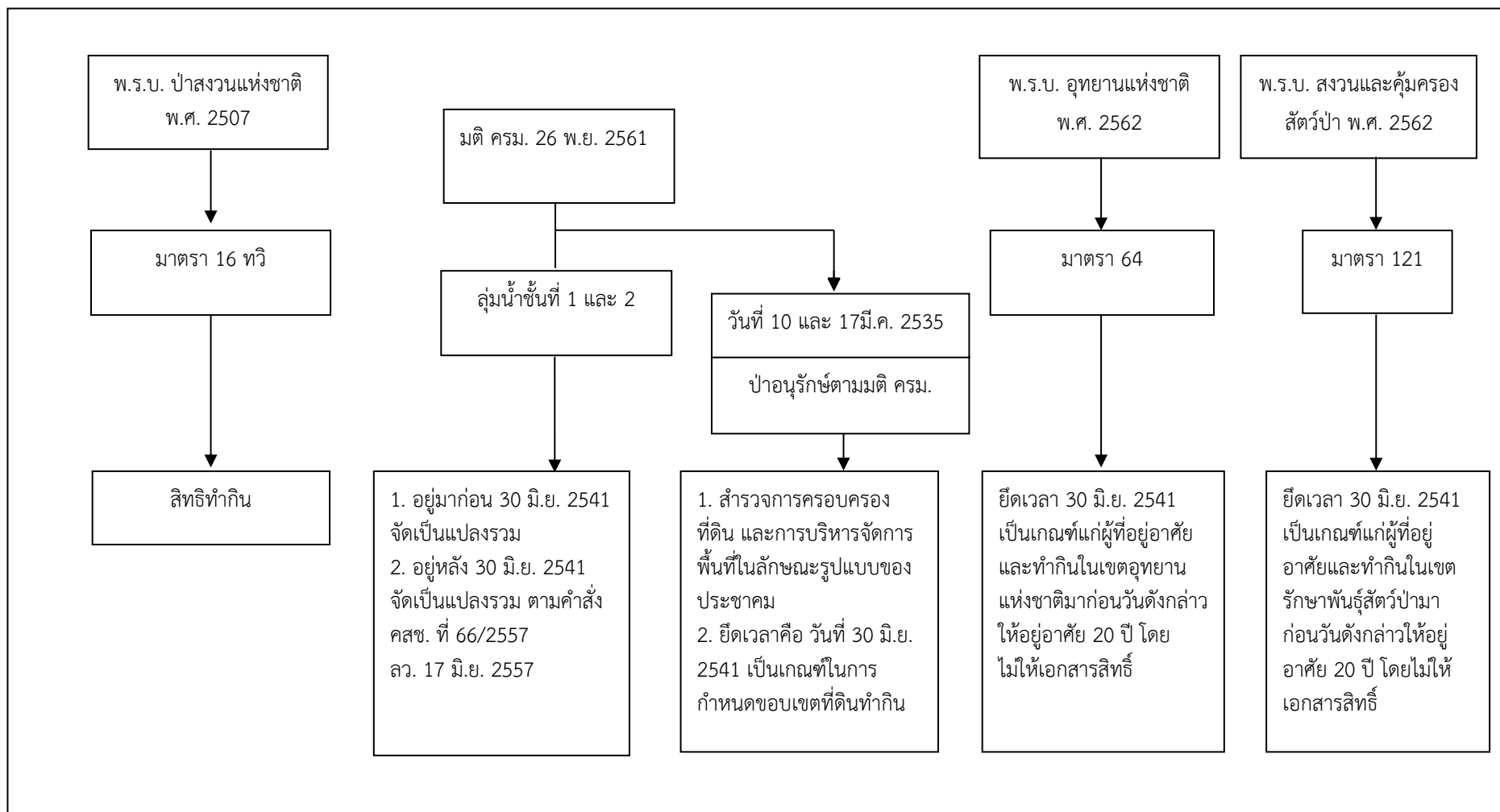
1. เห็นชอบในหลักการตามกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอและให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย ทั้งนี้ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ถูกต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

2. ในการดำเนินการตามกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาค่าครองชีพและทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่ประชาชนทั่วไป ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน ถูกต้อง ตรงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจตนารมณ์ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการจัดสรรที่ดินของแต่ละกลุ่มพื้นที่ รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องและสิทธิของผู้ได้รับจัดสรรที่ดิน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งและข้อพิพาทในภายหลัง

3. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขการบุกรุกพื้นที่ป่าให้ชัดเจนและดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังเพื่อไม่ให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มเติมอีก

พื้นที่เป้าหมาย	กรอบมาตรการแก้ไขปัญหา
<p>กลุ่มที่ 1 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3,4 และ 5 ก่อน มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541</p>	อนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.)
<p>กลุ่มที่ 2 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3,4 และ 5 หลัง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และต้องปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการสงวนแห่งชาติ ที่ 66/2557 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2557</p>	อนุญาตให้อยู่อาศัยและทำกินแบบแปลงรวม โดยออกแบบการใช้พื้นที่ร่วมกันระหว่างชุมชน และหน่วยงานรัฐ โดยชุมชนต้องดูแลรักษาและใช้ประโยชน์พื้นที่ในลักษณะที่เกื้อกูลต่อการอนุรักษ์ ตามที่กำหนดร่วมกัน
<p>กลุ่มที่ 3 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และ 2 - ก่อน มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 - หลัง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541และต้องปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการสงวนแห่งชาติ ที่66/2557 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2557</p>	<ol style="list-style-type: none"> จัดระเบียบการใช้ที่ดินทำกิน และรับรองการอยู่อาศัยทำกินในลักษณะแปลงรวม กำกับควบคุมจัดการการใช้ที่ดินและป่าไม้ภายใต้การอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน ห้ามบุกรุกขยายพื้นที่ ฟื้นฟูสภาพป่าในรูปแบบการมีส่วนร่วม ส่งเสริมราษฎรปลูกป่า 3 อย่าง ใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ ควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลดการชะล้างพังทลาย <p>วางแผนร่วมกับราษฎรและกรรมการหมู่บ้าน ประชาคม/ออกแบบ/คัดเลือกพันธุ์ไม้ตามแนวพระราชดำริปลูกป่า 3 อย่าง เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าโดยกรมป่าไม้จัดทำพันธุ์ไม้และให้ราษฎรเป็นผู้ดูแลต้นไม้ที่ปลูกและราษฎรใช้ประโยชน์ที่ดินในระหว่างแถวของต้นไม้ได้ โดยราษฎรจะได้รับประโยชน์ที่ดินในระหว่างแถวของต้นไม้ได้ โดยราษฎรจะได้รับประโยชน์จากการเก็บเกี่ยวผลผลิตจากไม้ที่ปลูกและพืชพื้นล่างด้วย</p>
<p>กลุ่มที่ 4 ชุมชนที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ - ก่อน มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 - หลัง มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541</p>	<p>แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์</p> <ol style="list-style-type: none"> หลักการจัดการพื้นที่ เพื่อให้คงเจตนารมณ์ของการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ ชุมชนที่จะได้รับการพิจารณาต้องเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่เดิม ไม่มีการจัดที่ดินให้แก่บุคคลภายนอกพื้นที่ที่มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทำกินที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน และเป็นการใช้สิทธิทำกินมิให้เอกสารสิทธิ แนวทางการจัดการพื้นที่ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก คือ การสำรวจการครอบครองที่ดิน และการบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อตกลงแนวเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ ที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายในรูปแบบของการประชาคมของชุมชน โดยมีคณะกรรมการ/คณะทำงาน ที่แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด ดำเนินการ 2 ระดับคือ <p>2.1 คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่ เพื่อร่วมกับชุมชนในการ</p>

	<p>สำรวจและบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกัน</p> <p>2.2 คณะกรรมการพิจารณาผลการสำรวจการครอบครองที่ดินระดับกับบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขาเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการและแก้ไขปัญหากจากผลการดำเนินงานของคณะทำงานฯ ระดับพื้นที่ โดยนำผลการสำรวจตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และการตรวจสอบผู้ครอบครองที่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ที่มีรายได้น้อย และผู้ไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมนั้นๆ คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 66/2547 มาตรวจสอบร่วมกับราษฎร เพื่อจัดระเบียบการครอบครองที่ดิน และกำหนดให้เป็นเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์</p> <p>3.การดำเนินการดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการพิจารณาอนุญาต เมื่อร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติพ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ..... ได้รับการพิจารณาเห็นชอบและมีผลใช้บังคับแล้ว โดยสามารถนำแนวเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ มาจัดทำเป็นโครงการ/แผนงานเพื่อนำเสนอขออนุญาตใช้พื้นที่ได้ตามกฎหมายต่อไป</p>
<p>กลุ่มที่ 5</p> <p>ชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลน</p> <p>-พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และพื้นที่เกษตรกรรม</p> <p>- พื้นที่เมืองและสิ่งก่อสร้างถาวร</p>	<p>1. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง</p> <p>1.1ดำเนินการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลน พร้อมทั้งกับพื้นที่ดินส่วนที่อยู่ห่างจากทะเลไม่น้อยกว่า 100 เมตร และพื้นที่ที่อยู่ห่างจากริมคลองไม่น้อยกว่า 20 เมตร เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน</p> <p>1.2ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการกำหนดอัตราและเรียกเก็บค่าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนในกรณีต่างๆ</p> <p>1.3 เสนอและรับฟังข้อคิดเห็นของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาด</p> <p>2. คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่</p> <p>2.1 จัดประชุมชี้แจงราษฎรในพื้นที่เป้าหมายให้ทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานให้มีความถูกต้องตรงกันก่อนจะมีการดำเนินการขั้นตอนต่อไป</p> <p>2.2 สำรวจ ตรวจสอบและจัดทำแผนผัง การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง</p> <p>2.3 จัดทำขอบเขต แผนผัง บริเวณที่ยังคงสภาพเป็นป่าชายเลน</p> <p>3. คณะกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ป่าชายเลนที่มีการครอบครองทำประโยชน์</p> <p>3.1 จัดทำแผนบริหารจัดการและโครงการเพื่อการอนุญาต</p> <p>3.2 รับฟังความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาดและนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ</p> <p>3.3 นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบและยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี</p> <p>3.4 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินการอนุญาตตามแผนบริหารจัดการพื้นที่และหลักเกณฑ์ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลน และป่าชายหาด และคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ</p>

รูปผนวกที่ ผ1-1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

ภาคผนวกที่ 2

ทางเลือกในการลดพื้นที่ปลูกยางพารา

สืบเนื่องจากยางพารามีราคาตกต่ำจึงได้เสนอทางเลือกในการปลูกพืชอื่นมาปลูกทดแทนยางพารา โดยมีพืชที่จะทดแทน รวม 6 ชนิด คือ

1. ไม้โตเร็ว
2. ไม้ไผ่
3. โกโก้
4. กาแฟ
5. สมุนไพร
6. ผักอินทรีย์

โดยมีรายละเอียดของไม้โตเร็วและไม้ไผ่ ดังนี้

1. ไม้โตเร็ว

หลังจากมีการยกเลิกสัมปทานป่าไม้ ในปี พ.ศ. 2532 แล้ว ประเทศไทยได้มีการนำเข้าไม้ท่อนไม้แปรรูปจากต่างประเทศมีมูลค่าสูงมาก ในปี 2561 ได้มีการนำเข้าไม้มีมูลค่า 18,039.79 ล้านบาท

ความเป็นได้ที่จะนำไม้โตเร็วมาปลูกทดแทนยางพารามีหลักการและเหตุผลดังต่อไปนี้

เมื่อเดือนมิถุนายน 2560 คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ลงนามความร่วมมือกับบริษัท JCS แห่งประเทศญี่ปุ่น เพื่อวิจัยและหาแนวทางการจัดการวัตถุดิบเชื้อเพลิงพลังงานจากไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวลในประเทศญี่ปุ่นในระยะยาวโดยมุ่งเน้น “การผลิตไม้โตเร็วเพื่อพลังงาน” และการจัดการสวนยางพาราแบบผสมผสาน ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระบบมาตรฐานการจัดการอย่างยั่งยืน โดยยึดแนวทางของ Forest Stewardship Council (FSC)

ความต้องการที่กำหนดไว้ในการลงนามความร่วมมือครั้งนี้ คือ “เชื้อเพลิงก้อนพลังงานอัดเม็ด หรือ Wood Pellet” เพื่อใช้ในโรงไฟฟ้าชีวมวล จำนวน 20 โรง แต่ละโรงมีกำลังผลิตไฟฟ้าขนาด 50 MW ที่ต้องใช้ Wood Pellet จากประเทศไทยไม่น้อยกว่าปีละ 5 ล้านตัน

(www.facebook.com/Kasetsart University/posts/10155493455447451)

ทั้งนี้ ได้ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ว่าได้มีการจัดตั้งโรงงานแห่งแรกในประเทศไทย คือ ที่จังหวัดพังงา มีกำลังผลิตประมาณ 700 ตันต่อวัน คาดว่าโรงงานนี้จะผลิตได้ประมาณ 250,000 ตัน/ปี และส่งออกได้ในปี พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ยังมีบริษัทอื่นๆ อีกหลายบริษัทที่กำลังดำเนินการก่อสร้างโรงงาน เช่น บริษัทกัลป์ เอนเออี ได้ก่อสร้างโรงงาน Wood Pellet จำนวน 3 โรง ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ และชลบุรี

(www.ntbdays.com/kaset/2651)

กรณีของการยางแห่งประเทศไทยนั้น ได้ร่วมมือกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการจัดหาวัตถุดิบจากเศษไม้ยางพาราและส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็วเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงโรงไฟฟ้าชีวมวลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยสนับสนุนให้เกษตรกร

ปลูกไม้โตเร็ว 5 ชนิด ได้แก่ กระจินณรงค์ กระจินเทพา กระจินยักษ์ สนประติพัทธ์ และยูคาลิปตัส ควบคู่ไปกับการทำสวนยาง

ทั้งนี้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้ให้ข้อมูลว่า ภาครัฐมีนโยบายปรับเพิ่มสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนให้สูงขึ้นประกอบกับการพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานทดแทนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งตามแผนบูรณาการพลังงานระยะยาว พ.ศ. 2558-2579 (Thailand Integrated Energy Blueprint: TIEB) นั้น ได้กำหนดให้มีการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล โดยใช้เชื้อเพลิงชีวมวลจากพื้นที่ที่มีศักยภาพ

ส่วนการยางแห่งประเทศไทยนั้น ได้ให้ข้อมูลว่า “โรงไฟฟ้าชีวมวล นอกจากจะเป็นพลังงานทดแทนแล้วยังเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรชาวสวนยาง และครอบครัว เพราะปัจจุบันตลาดมีความต้องการใช้ไม้ยางพารา และไม้ชนิดอื่นๆ สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมพลังงานการปลูกไม้โตเร็วนั้นไม่ยาก สามารถปลูกได้พร้อมๆ กับการปลูกยางพารา และสามารถตัดขายได้ในช่วงระหว่างรอการเปิดกรีด (กทย. และ กพผ. 2560: 1-2)

ต่อมาเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2561 ได้มีการสัมมนาเรื่อง “อุตสาหกรรมไม้เศรษฐกิจ ขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 สู่อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน” ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์และแผนงานการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจแบบครบวงจร พ.ศ. 2561-2579 ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์ 21 แผนงาน และ 67 โครงการ สรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ มุ่งเน้นการปรับปรุงกฎหมาย บังคับปลูกพื้นที่ ส.ป.ก. พัฒนาหลักเกณฑ์รับเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การจัดเตรียมพื้นที่รองรับการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ เน้นเตรียมพื้นที่ปลูก

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนามาตรการทางการคลัง การเงิน และระบบตลาด เพื่อสร้างแรงจูงใจ เน้นลดหย่อนภาษี กองทุนไม้เศรษฐกิจ สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ บทบาทภาคเอกชนส่งเสริมปลูก

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร และผู้ประกอบการไม้เศรษฐกิจ เน้นการรวมกลุ่มเกษตรกร ต้นแบบเกษตรกร ถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลักดันไม้เศรษฐกิจสู่อาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยี และนวัตกรรมไม้เศรษฐกิจ เน้นการวิจัยพัฒนา พันธุ์ไม้ การจัดการสวนไม้ การใช้ประโยชน์ไม้ ภาควิชาสหประชาชาติ สวนยางพารา ไม้เศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารงานเพื่อส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ เน้นการพัฒนาบุคลากรด้านส่งเสริม อาชีพนักส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ พัฒนาระบบการให้บริการ ประชาสัมพันธ์เชิงรุก

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบการรับรองป่าไม้ เน้นการพัฒนาระบบการรับรองป่าไม้ เตรียมความพร้อมองค์กรรับรอง อบรมเกษตรกร ผู้ประกอบการ เพื่อรับการตรวจรับรอง

ทั้งนี้ไม่มีการระบุว่ามีมูลค่าทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมไม้มีมูลค่ามากกว่า 3 แสนล้านบาท

(www.facebook.com/greennewsagency/posts/1822782574461738)

เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2561 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเรื่อง “การขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่า” โดยมีสาระสำคัญ คือ

1. เป้าหมายการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่าร่วมกัน ดังนี้

1.1) เกิดชุมชนไม่มีค่า 20,000 ชุมชน ใน 10 ปี มีประชากร 2,600,000 ครัวเรือน โดยปลูก ครัวเรือนละ 400 ต้น มีจำนวนต้นไม้ 1,040 ล้านต้น จะได้พื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น 26 ล้านไร่ ซึ่งจะเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ 1,040,000 ล้านบาท

1.2) มีร่างกฎหมาย กฎ หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการชุมชนไม่มีค่าเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์

2. วัตถุประสงค์

2.1) สร้างอาชีพที่ยั่งยืน มั่นคง ด้วยการทำชุมชนไม่มีค่าบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่

2.2) เพิ่มพื้นที่ปลูกต้นไม้อย่างหลากหลายในพื้นที่ต่างๆ เช่น ในสวนยางพารา ในสวนปาล์ม ในสวนผลไม้ และบ้านเรือน ในหัวไร่ปลายนา และในพื้นที่ว่าง เป็นต้น

2.3) จัดทำร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนปลูกไม้มีค่าในที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือที่ดินที่มีสิทธิ์ในการใช้ประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย

3. การดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ

3.1) สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่าโดยนำองค์ความรู้ด้านการวิจัยและนวัตกรรมที่มีอยู่ พร้อมทั้งให้มีการทำวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์ไม้มีค่าให้มีลักษณะเฉพาะที่สามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมเรื่องต่างๆ

3.2) กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไข และบริการวิชาการเรื่อง พระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการปลูกและการตัดไม้ รวมทั้งสนับสนุนการคัดเลือก เพาะพันธุ์ไม้ และการขยายพันธุ์ไม้มีค่า รวมทั้งการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

3.3) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการเรื่องความหลากหลายทางพันธุกรรมดำเนินการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่า รวมทั้งจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้ โดยพัฒนาจากโครงการที่ดำเนินการอยู่เดิม

3.4) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ดำเนินการจัดทำรายละเอียดเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้ และเรื่องการใช้ต้นไม้เป็นหลักประกัน รวมทั้งให้สินเชื่อในการจัดทำโรงเพาะชำแก่เกษตรกร

3.5) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดำเนินการวางแผนและวิจัยเรื่องต้นไม้ที่ควรปลูกในแต่ละพื้นที่ และร่วมจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้

3.6) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ดำเนินเรื่องกฎกระทรวงรองรับ “ไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ” เป็นหลักประกันทางธุรกิจพร้อมผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ประชาชนปลูกไม้ยืนต้นมูลค่าสูงในที่ดินกรรมสิทธิ์เพื่อการออมและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

3.7) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการส่งเสริม กระตุ้น และปลูกจิตสำนึกให้ ประชาชน/ชุมชนมีความรู้สึกรักหวงแหน และการมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อเป็นการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจน ความหลากหลายทางชีวภาพ

3.8) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ดำเนินการเสนอแนะนโยบายด้าน เศรษฐกิจให้เจริญเติบโตและพัฒนาเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง และมีศักยภาพในการแข่งขัน

3.9) สมาคมธนาคารไทย ดำเนินการเรื่องความเหมาะสมของการนำ “ไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทาง เศรษฐกิจ” เป็นหลักประกันทางธุรกิจกับธนาคาร

3.10) สมาคมธุรกิจไม้ สนับสนุนเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการรับซื้อไม้แปรรูป

3.11) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการ เรื่องการตลาดและส่งออกไม้แปรรูป และร่วมจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้

3.12) กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดและกำกับดูแลมาตรฐาน กระบวนการปลูกไม้มีค่า และพัฒนาระบบตรวจสอบพันธุ์ไม้

3.13) กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่และการใช้ ประโยชน์ที่ดิน การจัดการที่ดินเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดต้นทุนการปลูก ศึกษา วิเคราะห์

3.14) และจัดทำสำมะโนที่ดิน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการใช้ที่ดิน

3.15) กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและ เครือข่ายชุมชนให้มีความพร้อมในการเพาะปลูก ให้ค่าปรึกษาในการดูแลรักษาต้นไม้ พร้อมทั้งศึกษา วิจัย และ จัดธนบัตรต้นไม้

3.16) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ดำเนินการนำมาตรฐานการจัดการสวนป่าไม้ เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (มอก.14061) และ มาตรฐานห่วงโซ่การควบคุมผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ (มอก.2861) ซึ่งเป็นมาตรฐานชาติประกาศโดยกระทรวงอุตสาหกรรม เข้าเทียบเคียงกับมาตรฐานสากล PEFC (Program for the Endorsement of Forest Certification) เพื่อขยายการเข้าถึงตลาดการค้าไม้และ ผลิตภัณฑ์จากไม้สู่ต่างประเทศ ซึ่งในการรับรองดังกล่าวนี้ยังครอบคลุมไปถึงการรับรองการจัดการสวน ป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืนแบบกลุ่ม อันจะช่วยเพิ่มศักยภาพ ให้แก่ เกษตรกรรายย่อยในโครงการชุมชน ไม้มีค่าได้เข้าสู่การส่งออกไม้ได้อีกทางด้วย

เพื่อรองรับการดำเนินงานตามมติดังกล่าว ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอน 50ก ลงวันที่ 16 เมษายน 2562 โดยมีบทบัญญัติ มาตรา 4 บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 106/2557 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 7 ไม้ชนิดใดที่ขึ้นในป่าจะให้ป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ให้กำหนดโดยพระราช กฤษฎีกา สำหรับไม้ทุกชนิดที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมาย ที่ดินไม่เป็นไม้หวงห้าม หรือไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือ แสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าไม่เป็นไม้หวง ห้าม”

การลงทุนปลูกสร้างสวนป่า

สวนปลูกป่าภาคเอกชนสำนักส่งเสริมการปลูกป่าได้ให้ข้อมูล การลงทุนและผลตอบแทนการปลูก สวนป่า

(กรมป่าไม้, http://forestinfo.forest.go.th/pfd/km2-1.aspx#km21_5)

การลงทุนในการปลูกสวนป่าทั้งของภาครัฐและเอกชนมีค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธี ปฏิบัติ การบำรุงดูแลรักษา สภาพและขนาดของพื้นที่ ค่าจ้างแรงงานในแต่ละท้องถิ่น โดยมีค่าใช้จ่าย เฉลี่ยประมาณ 5,000-30,000 บาท/ไร่ เป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจรังวัดพื้นที่ ค่าเตรียมพื้นที่ค่าหลัก ค่า ปักหลัก ค่ากล้าไม้ ค่าปลูก และปลูกซ่อม ค่ากำจัดวัชพืช ค่าปุ๋ย ค่าใส่ปุ๋ย ค่าป้องกันไฟ ค่าไถพรวน ค่า ตัดฟัน ค่าลิดกิ่ง และค่าขนส่ง เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 1-3 ปีแรก หลังจากนั้น ค่าใช้จ่ายจะน้อยลง และการบำรุงดูแลรักษาก็จะน้อยลงด้วยซึ่งสามารถปล่อยให้ต้นไม้เติบโตตาม ธรรมชาติได้ ในด้านผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุน ได้แก่ รายได้จากการทำไม้ออก และรายได้จาก การจำหน่ายไม้ที่ตัดขยายระยะการลงทุนและผลตอบแทนของการปลูกสัก ยูคาลิปตัส กระถินเทพาและ ไม้เลื้อย ที่รอบตัดฟันต่างๆ ดังแสดงใน ดังตารางผนวกที่ ผ2-1

ตารางผนวกที่ 2-1 การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกสัก ยูคาลิปตัส กระจินเทพาและไม้เลื้อย

ชนิดไม้	รอบตัดฟัน (ปี)	ระยะปลูก (เมตรxเมตร)	ต้น/ไร่	การลงทุน (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ผลตอบแทน สุทธิ (บาท/ไร่)
สัก	15	3x3	178	11,125	182,697	171,572
	30	2x4	200	29,100	1,293,502	1,264,402
ยูคาลิปตัส	5	2x2	400	8,027	16,296	8,269
		2x3	266	7,541.88	16,236	8,694.52
		3x3	178	7,375.84	16,932	9,556.16
กระจินเทพา	5	2x3	266	7,389	12,060	4,671
		1x4	400	7,937	12,330	4,393
	8	2x2	400	10,192	17,208	7,016
		2x3	266	10,337	19,431	9,094
		2x4	200	12,949	29,673	16,725

2) การปลูกไม้

การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกไม้เลื้อยเพื่อผลิตหน่อและลำ มีรอบตัดฟัน 12 ปี ระยะปลูก 4x5 เมตร (80 กอ/ไร่) ได้มีการศึกษาค่าใช้จ่ายในการลงทุนปลูกไม้เลื้อยพบมีการบำรุงดูแลให้น้ำ ใส่ปุ๋ย การตัดแต่งกิ่งและลำซึ่งค่าใช้จ่ายของผู้ปลูกไม้มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการผลิตหน่อหรือลำ ขนาดของพื้นที่ การจัดการและแรงงาน การปลูกในพื้นที่ขนาดเล็ก 1-3 ไร่ ถ้าผู้ปลูกสามารถดำเนินการได้ภายในครอบครัวสามารถทำให้ต้นทุนลดน้อยลง สำหรับพื้นที่ขนาดกลางค่าใช้จ่ายจะสูงขึ้นเนื่องจากต้องจ้างแรงงานในการดำเนินงาน สำหรับกล้าไม้ผู้ปลูกควรเริ่มปลูกจำนวนน้อยก่อนแล้วค่อยขยายพันธุ์จากพื้นที่ของตนเอง จะช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการลงทุน

การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลื้อยเพื่อผลิตหน่อและลำ โดยทั่วไปไม้เลื้อยผลผลิตหน่อและลำ โดยทั่วไปไม้เลื้อยผลผลิตหน่อไม้ ตั้งแต่ 50-300 กิโลกรัม/ไร่/เดือน ขึ้นอยู่กับชนิด พื้นที่ การให้น้ำ ซึ่งหน่อไม้จะมีราคาตั้งแต่ 5-20 บาท/กิโลกรัม โดยในช่วงฤดูฝนราคาหน่อไม้จะตกต่ำ อย่างไรก็ตาม การปลูกไม้เพื่อการผลิตหน่อต้องมีการจัดการแต่งกอดตัดลำแก่ออก ปริมาณการตัดลำขึ้นกับขนาดกอและอายุ ตั้งแต่ 3-10 ลำ/กอ ราคาลำตั้งแต่ 1-25 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดของลำ การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลื้อยเพื่อผลิตลำและหน่อ ในตารางผนวกที่ ๒-2

จากการปลูกไม้เลื้อยจะเริ่มให้ผลผลิตหน่อตั้งแต่ปีที่ 2 และผลผลิตลำตั้งแต่ปีที่ 3 จนกระทั่งถึงปีที่ 12 รวมรายได้จากการขายลำและหน่อทั้งสิ้น 239,200 บาท/ไร่ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการปลูกและดูแลรักษา ได้แก่ ค่าเตรียมพื้นที่ ค่ากิ่งพันธุ์ (กล้าไม้) ค่าจ้างปลูก ค่าใส่ปุ๋ย กำจัดวัชพืช ป้องกันไฟระบบน้ำ และการให้น้ำ ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต และค่าใช้จ่ายอื่นๆ รวมทั้งสิ้น 115,160 บาท/ไร่ เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วจะคงเหลือกำไร 124,040 บาท/ไร่/รอบตัดฟัน รายละเอียดปรากฏในตารางผนวกที่ ๒-3

ตารางผนวกที่ 2-2 การลงทุนและผลตอบแทนของการปลูกไม้เลื้อย

ชนิดไม้	รอบตัดฟัน (ปี)	ระยะปลูก (เมตรxเมตร)	ต้น/ไร่	การลงทุน (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)
ไม้เลื้อย	12	4X5	80	115,160	239,200	124,040

ตารางผนวกที่ 2-3 การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลื้อยเพื่อผลผลิตลาและหน่อ

ปีที่	ผลผลิตและรายได้ลำ				ผลผลิตและรายได้หน่อ	
	ผลผลิตลำ		ราคาลำ	รายได้ลำ	ผลผลิตหน่อ	รายได้
	ลำ/กอ/ปี	ลำ/ไร่/ปี	(บาทต่อปี)	(บาทต่อปี)	(กก./ปี)	(บาทต่อไร่)
1	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	480	5,280
3	2	160	6	960	720	7,920
4	3	240	7	1,680	960	10,560
5	4	320	8	2,560	1,200	13,200
6	5	400	9	3,600	1,440	15,840
7	6	480	10	4,800	1,680	18,480
8	6	480	11	5,280	1,920	21,120
9	7	560	12	6,720	2,160	23,760
10	7	560	12	6,720	2,400	26,400
11	6	480	12	5,760	2,400	26,400
12	6	480	12	5,760	2,400	26,400

“กรณีพืชทางเลือกอื่นๆ ให้มีการทบทวนเช่นเดียวกัน โดยให้ยึด “การตลาด” หรือการจำหน่ายเป็นสำคัญ”

ภาคผนวกที่ 3
รายชื่อเกษตรกรที่ได้รับการขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.
ปีงบประมาณ 2549-2564

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	เลขที่บัตรประชาชน	ที่อยู่				พื้นที่ขุดสระน้ำ				จำนวน (บ่อ)	พิกัด		ปีงบ ประมาณ
			เลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด		X	Y	
1	นายสมจิต จันเสนา	3560500266352	205	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	605463	2101821	2549
2	นายดวงจันทร์ คุณหล้า	3570701016361	281	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	605970	2103409	2549
3	นายสมเพชร อักษรดิฐ	5560500647531	284	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	606663	2103650	2549
4	นายวินัน ชัยวร	3560500633649	78	3	บ้านปิน	ดอกคำใต้	3	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	607727	2101798	2549
5	นายหลั่น เผ่าตะใจ	3560101082207	86	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	609556	2102177	2549
6	นายมูล เรือนสอน	3560500474605	77	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	609643	2103179	2549
7	นางกัลยา พลนาค	3560500557641	117/1	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	610370	2102457	2549
8	นายจันทร์ เผ่าตุ้ย	3560500265615	180	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	606540	2105548	2553
9	นายสุขแก้ว ยารังษี	3560500537143	45	3	บ้านปิน	ดอกคำใต้	3	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	609787	2098623	2553
10	นายสมบูรณ์ ศรีชุมพร	3560500559236	227	4	บ้านปิน	ดอกคำใต้	4	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	608697	2114766	2553
11	นางสาวมุกดา บุญยีน	3560500475164	130	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	610512	2102140	2553
12	นายอินทร์ เผ่าตะใจ	3560500477906	235	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	609787	2098623	2553
13	นายเจริญใจ หาญ	3560500674256	47	7	บ้านปิน	ดอกคำใต้	7	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	609146	2108152	2553

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	เลขที่บัตรประชาชน	ที่อยู่				พื้นที่ขุดสระน้ำ				จำนวน (บ่อ)	พิกัด		ปีงบประมาณ
			เลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด		X	Y	
14	นายไค้ะ เผ่าอ้าย	3560500557772	89	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	609936	2098807	2553
15	นางจันทร์ นันดา	3560500477451	215	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	610698	2102062	2553
16	นายศรีจันทร์ อินตะนา	3560500473692	252	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	610817	2099504	2553
17	นางยันต์ วิเศษ	3560500592969	106	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	610341	2101356	2553
18	นายเจริญพร ปาใจ	3560500499021	103	6	คือเวียง	ดอกคำใต้	13	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	605317	2108041	2555
19	นายอินจันทร์ ปิงยศ	3560500565171	137	2	คือเวียง	ดอกคำใต้	13	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	605917	2110485	2555
20	นางศิริเลิศ เรือนสอน	3560500600201	136	10	บ้านปิน	ดอกคำใต้	10	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	611324	2102142	2556
21	นายสุเทศ แสนเตชะ	3560500263698	280	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	604582	2104377	2556
22	นางเกษร เรือนสอน	3560500558108	2	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	608905	2100204	2556
23	นายต้าว เผ่าอ้าย	3560500473951	80	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	609389	2099621	2556
24	นางปกาดา ยารังษี	3560500509506	237	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	606573	2104740	2557
25	นายพุทธ ใจหาญ	3560500264686	137	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	606349	2105494	2557
26	นายสุภาพ วิชา	3560500551529	64	2	บ้านปิน	ดอกคำใต้	2	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	606232	2104358	2557
27	นายพรหม บัวนาค	3560500588601	223	3	บ้านปิน	ดอกคำใต้	3	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	605542	2102178	2557
28	นางเที่ยง เผ่าหาญ	3560500474958	11	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	606787	2101777	2557
29	นายพิจิตร คำสวย	3560500675031	73	7	บ้านปิน	ดอกคำใต้	7	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	604536	2102951	2557

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	เลขที่บัตรประชาชน	ที่อยู่				พื้นที่ขุดสระน้ำ				จำนวน (บ่อ)	พิกัด		ปีงบประมาณ
			เลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด		X	Y	
30	นายสมบุรณ์ บัวนาค	3560500554609	11	8	บ้านปิน	ดอกคำใต้	4	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	609440	2102773	2557
31	นางสวย อินต๊ะนา	3560500475997	252	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	606744	2101828	2557
32	นายคำตัน อินต๊ะนา	3560500472912	53	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	606782	2101204	2557
33	นางแสงดา สมศรี	3560500611335	46	10	บ้านปิน	ดอกคำใต้	10	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	606062	2108116	2557
34	นายย้าย แผ่นทอง	3560500540756	13	3	บ้านปิน	ดอกคำใต้	3	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	605286	2105940	2557
35	นางศรีคำ นามวงศ์	3560500509433	291	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	605476	2103961	2559
36	นางสาวสายบัว เผ่ายศ	3560500510385	68	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	606610	2104911	2559
37	นางบัวคีน เรือนสอน	3560500510326	128	7	บ้านปิน	ดอกคำใต้	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	605708	2103734	2559
38	นางคราญ ไชยมงคล	3560500544905	10	2	บ้านปิน	ดอกคำใต้	2	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	606268	2104332	2559
39	นายบุญเลิศ ยารังษี	3560500546983	45	2	บ้านปิน	ดอกคำใต้	2	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	606507	2104508	2559
40	นางดวงจันทร์ ยารังษี	3560500471983	40	3	บ้านปิน	ดอกคำใต้	3	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	607334	2099789	2559
41	นายอนุชิต เผ่ากันทะ	3560500669465	99	3	บ้านปิน	ดอกคำใต้	3	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	607237	2100590	2559
42	นายพร้อมพงษ์ ยารังษี	3560500589844	150	3	บ้านปิน	ดอกคำใต้	3	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	607639	2103188	2559
43	นายอินตา ยารังษี	3560500584141	45	8	บ้านปิน	ดอกคำใต้	8	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	607267	2100881	2559
44	นายบุญศรี เผ่ากันทะ	3560500593027	218	8	บ้านปิน	ดอกคำใต้	8	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	607824	2101235	2559
45	นายเปลี่ยน เผ่ากันทะ	3560500558965	100	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	610102	2098600	2559

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	เลขที่บัตรประชาชน	ที่อยู่				พื้นที่ขุดสระน้ำ					จำนวน (บ่อ)	พิกัด		ปีงบประมาณ
			เลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	หมู่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	X		Y		
46	นางพรม บัวนาค	3560500587663	115	8	บ้านปิน	ดอกคำใต้	8	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	606556	2103028	2560	
47	นางศศิวิมล เผ่าดีใจ	3560500674094	48	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	607165	2105312	2562	
48	นางบัวเรียง บัวนาค	3560500585822	149	3	บ้านปิน	ดอกคำใต้	3	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	607452	2101655	2564	
49	นางมณฑา บัวนาค	3560500613150	77	10	บ้านปิน	ดอกคำใต้	5	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	606360	2103683	2564	
50	นายบุญเลื่อน นันตา	3560500622973	229	2	คือเวียง	ดอกคำใต้	1	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	606418	2102328	2564	
51	นายเป็ง เผ่าดีใจ	3560500558370	173	4	บ้านปิน	ดอกคำใต้	4	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	608964	2100246	2564	
52	น.ส.แก้ว แปลกประหลาด	3560500473153	56	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	608685	2099663	2564	
53	นายปุด เผ่าดีใจ	3560500475725	147	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	610065	2003243	2564	
54	นางทิพประภา แก้วมูล	3560500473269	15	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	681361	2099382	2564	
55	นายทรง วิทยนันท์	3560500477388	214	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	606587	2101794	2564	
56	นางบัวผิน ฉิมพลี	3560500557551	73	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	9	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	608666	2104027	2564	
57	นายสว่าง เรือนสอน	3560500559490	244	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	6	บ้านปิน	ดอกคำใต้	พะเยา	1	609524	2100685	2564	

คณะผู้จัดทำ

นายนครินทร์	ชมภู
นายศรัณณพงศ์	ชัยวัฒนกุล
นายเสถียร	ธรรมเย็น
นายदनัย	พรอำนวยการ
นางฉัตรนภา	พรมล่องวัน
นางสาวกรรณก	ดีพรมกุล
นางเรืองรอง	ออนตะไคร้

กรมพัฒนาที่ดิน
ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
www.idd.go.th